

Miscellanea critica

<https://hdl.handle.net/1874/242512>

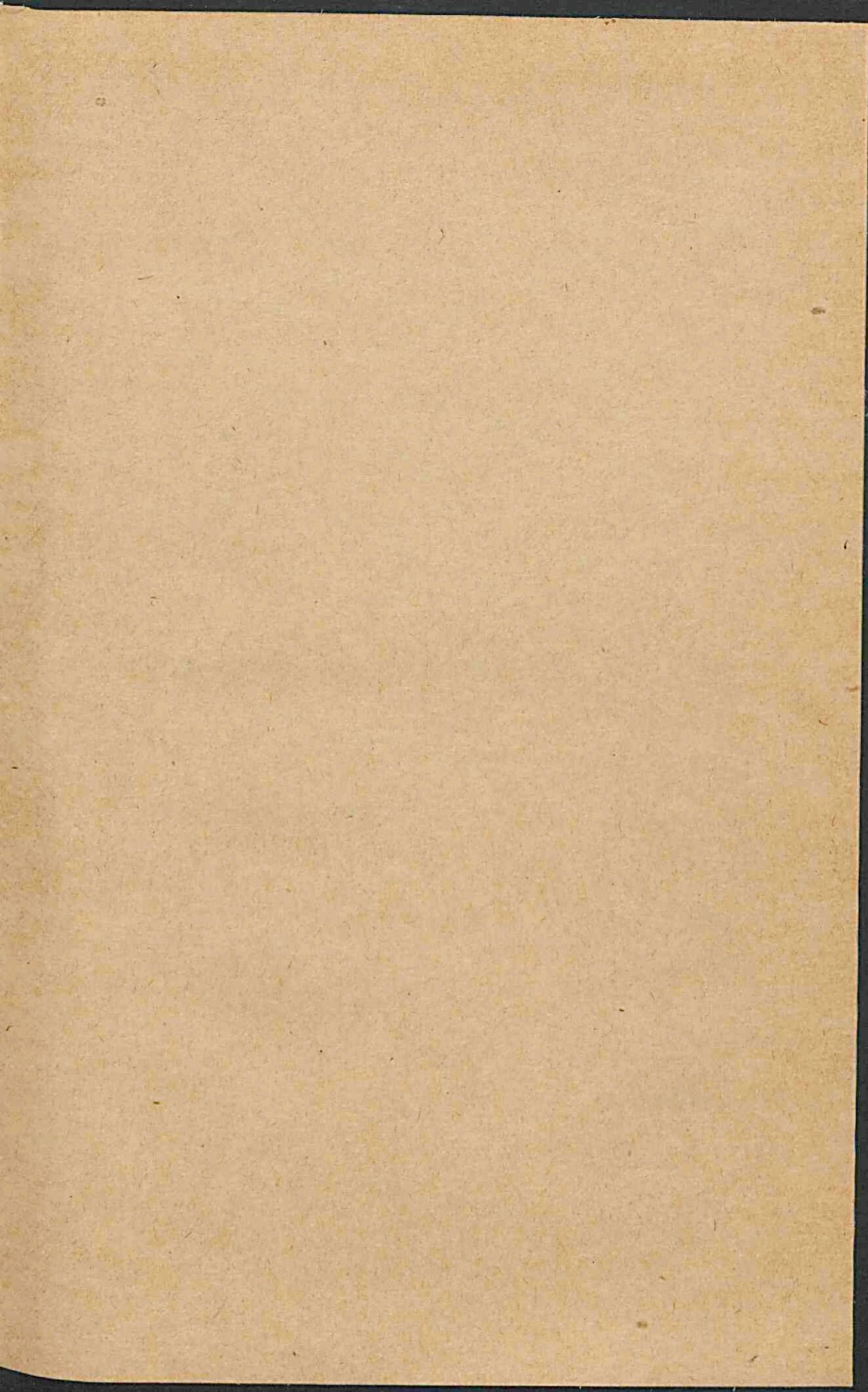
MISCELLANEA CRITICA.

DISSERTATIO LITERARIA,

SCRIPSIT

SS.
cht

9

MISCELLANEA CRITICA.

LUGD.-BAT.: TYPIS L. VAN NIFTERIK HZ.

Diss. 11 Dec. 1879

MISCELLANEA CRITICA.

DISSERTATIO LITERARIA,

QUAM

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

EX AUCTORITATE RECTORIS MAGNIFICI

JACOBI ANTONII FRUIN,

JUR. ROM. ET HOD. DOCT. ET IN FACULTATE JURIDICA PROF. ORD.,

AMPLISSIMI SENATUS ACADEMICI CONSENSU

ET

NOBILISSIMAE FACULTATIS PHILOSOPHIAE THEORETICAE ET
LITERARUM HUMANIORUM DECRETO,

Pro Gradu Doctoratus

SUMMISQUE IN PHILOSOPHIAE THEORETICAE ET LITERARUM HU-
MANIORUM DISCIPLINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

IN ACADEMIA RHENO-TRAIECTINA

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS,

ERUDITORUM EXAMINI SUBMITTET

Henricus Philippus Meijer,

AMSTELODAMENSIS,

DIE VIII MENSIS IULII A. MDCCCLXXIX, HORA I.

AMSTELODAMI,

APUD IPENBUUR & VAN SELDAM.

MDCCCLXXIX.

THE HISTORY OF THE

AMERICAN PEOPLE

FROM THE FIRST SETTLEMENTS TO THE PRESENT TIME

BY JAMES H. COOPER

IN TWO VOLUMES

VOLUME I

FROM THE FIRST SETTLEMENTS TO THE PRESENT TIME

THE HISTORY OF THE

AMERICAN PEOPLE

FROM THE FIRST SETTLEMENTS TO THE PRESENT TIME

BY JAMES H. COOPER

IN TWO VOLUMES

VOLUME I

FROM THE FIRST SETTLEMENTS TO THE PRESENT TIME

In Aeschyli Agamemnone ¹⁾ Clytaemnestra Chorum certior-
rem facit Troiam captam esse ab Argivis. Quod factum esse
cum ille vix credere possit Clytaemnestram variis modis rogat
habeatne certum rei indicium. Clytaemnestra respondet Deum
sibi rem aperuisse, quem Deum Vulcanum esse apparet e vs. 281

ἩΦαιστος Ἰδὼς λαμπρὸν ἐκπέμπων σέλας.

Quod responsum quo valeat cum non intelligat Chorus
rogat somniumne Clytaemnestrae rem aperuerit. Negantem se
somnia fidem habituram fuisse rogat Chorus vs. 266

ἀλλ' ἢ σ' ἐπίανεν τις ἄπτερος Φάτις;

igitur te gaudio affecit rumor non alatus?

Quid sit illa ἄπτερος Φάτις intelligere non possum. Si
esset Φάτις, omisso vocabulo ἄπτερος, nullae molestiae essent.
Rob. Engerus ad hunc locum annotat: „ἄπτερος Φάτις ist

¹⁾ Secutus sum Guilelmi Dindorfii editionem Poetarum Scenicorum Grae-
corum quae prodiit Lipsiae MDCCCLXVIII.

verdorben, denn das sich verbreitende Gerücht ist eben als solches geflügelt und nicht flügellos." Cui plane assentior.

"Ἄπτερος vocatur is, qui alas non habet; dicitur de avibus, ut in Eur. Iphig. Taur. vs. 1095, ubi Chorus, querens quod sibi redire in patriam non licet, dicit:

(ἀλκύν)

ἐγὼ σοὶ παραβάλλομαι θρηνοῦς ἄπτερος ὄρνις ¹⁾,

Lamentans tecum me comparo, ales sine alis, et de verbis, ut Odyss. XVII. 57

ὥς ἄρ' ἐφώνησεν, τῇ δ' ἄπτερος ἔπλετο μῦθος.

Lexica, locum ex Agamemnone petitum memorantes, vertunt: „noch nicht begründetes" vel „mit Flügelschnelligkeit" perhibentque, ut demonstrant hanc vim vocabulo esse, duo vocabula ἄπτερος esse, unum compositum cum α quod privativum dicitur, alterum cum α quod intensivum vocant. Apparet tamen ex locis quos supra memoravi antiquos vocabulo non ita usos esse ut sit „bonis alis munitus," licet a sequioribus eo sensu usurpatum esse possit. Si tamen significaret „mit Flügelschnelligkeit" optime omnia se haberent. Quod facile fieri potest si cum Aldina mutamus ἄπτερος in εὔπτερος, quod legitur apud Sophoclem, Oed. Reg. vs. 175, ubi Chorus ait:

ἄλλον δ' ἂν ἄλλω προσίδοις ἄπερ εὔπτερον ὄρνιν ²⁾

κρεῖττον ἀμαιμακέτου πυρὸς ὄρμενον

ἀκτὰν πρὸς ἐσπέρου θεοῦ.

¹⁾ θρηνοῦς scripsi cum Reiskio.

²⁾ Cum Dobraeo legere malim: ἄλλα.

Alium aliter videas, bene alatae avis instar, indefesso igni ocius ruentem ad litus cett.. Si quis autem audacius mutatum esse putat, meminerit in antiquis codicibus, cum litera ϵ cum sequenti υ coniungatur, nihil fere interesse inter α et $\epsilon\upsilon$, unde $\epsilon\upsilon\mu\omicron\rho\phi\omicron\varsigma$ mutetur in $\alpha\mu\omicron\rho\phi\omicron\varsigma$, $\alpha\zeta\acute{\upsilon}\nu\epsilon\tau\omicron\varsigma$ in $\epsilon\zeta\acute{\upsilon}\nu\epsilon\tau\omicron\varsigma$. Cf. Cob. Varr. Lectt. pg. 120, 15, 385.

Est alius locus ubi vocabulum $\alpha\pi\tau\epsilon\rho\varsigma$ legimus, Aesch. Eum. vs. 250, ubi Chorus Erinyum dicit se persequi maleficos:

*χθονὸς γὰρ πᾶς πεποίμανται τόπος
ὑπὲρ τε πόντον ἀπτέρους πωτήμασιν
ἦλθον διώκουσ', οὐδὲν ὑστέρᾳ νεώς.*

Dicit igitur Chorus se persequentem venisse super mare, volatu non alato. Explicatur quidem hic locus ita ut dicantur vocabula $\alpha\pi\tau\epsilon\rho\iota\varsigma$ $\pi\omega\tau\acute{\eta}\mu\alpha\sigma\iota\nu$ adverbialiter posita esse et significare: more volantium, quamquam alas non habemus. Fac tamen vocabulum $\pi\omega\tau\acute{\eta}\mu\alpha\sigma\iota\nu$ adverbii loco positum esse, adiectivi, quod ei additur, sensus non potest esse plane contrarius notioni quae vocabulo $\pi\omega\tau\acute{\eta}\mu\alpha\sigma\iota\nu$ est. Si igitur $\alpha\pi\tau\epsilon\rho\iota\varsigma$ mutamus in $\epsilon\upsilon\pi\tau\epsilon\rho\iota\varsigma$ adiectivum habebit vim quae requiritur; cui rei non obstat Aeschylum alis munitas Furias non depingere, si tenemus totam locutionem tropice dictam esse.

Alio quoque modo difficultatem vitare possumus. Homo, quamquam alis non est praeditus, dici tamen potest volare, ut hic $\nu\alpha\upsilon\varsigma$. Itaque si legeremus

ὑπὲρ τε πόντον ἄπτερος πωτήμασιν

exquisite dictum esset: quamquam inalata sum, tamen cum alitis celeritate cett..

In Sophoclis Antigone (vs. 1301 sqq.) Creontem certiore
facit nuntius uxorem eius ipsam se interfecisse his verbis:

ἢ δ' ἐξύθηκτος ἦδε βωμία περίξ

λύει κελαινὰ βλέφαρα,

quae Scholiasta explicat adscribendo haec: λύει κελαινὰ
ἀπόλλυται, quem sensum verba sine dubio habent.

In editione Schneidewiniana legimus ad hunc locum: „λύειν
βλέφαρα bezeichnet durchgängig 'die Augen öffnen', was von
der sterbenden Eurydice völlig unpassend ist. Darum wollen
einige das Verbum λύειν hier in entgegengesetztem Sinne
fassen. Ein solcher Missbrauch der Sprache müsste erst
erwiesen werden, um als glaublich zu erscheinen. Wieseler
möchte μύει oder κλέει schreiben.”

Λύειν est solvere; dicitur de variis rebus quae solvi pos-
sunt, quales sunt ἰμάς, πρυμνήσια, ζωστήρ, πέπλος, θώραξ;
tropice λύεσθαι dicuntur ἀγορά, ἀγών, νεῖκος, ἀπορία, πόλεμος,
μελεδήματα. Adduntur praeterea vocabula γυῖα, γούνατα, βίη,
μένος, ψυχή, ἄψα, γυίων ῥώμη. Λύειν τὰ βλέφαρα igitur nihil
aliud esse potest nisi solvere τὰ βλέφαρα.

Βλέφαρα autem non sunt oculi sed palpebrae, ut Od.
XII. 338

οἱ δ' ἄρα μοι γλυκὺν ὕπνον ἐπὶ βλεφάροισιν ἔχουσιν.

Aesch. Sept. vs. 3

λέγειν τὰ καιρία

..... βλέφαρα μὴ κοιμῶν ὕπνῳ

Aesch. Agam. vs. 15

Φόβος γὰρ ἀνθ' ὕπνου παραστατεῖ

τὸ μὴ βεβαίως βλέφαρα συμβαλεῖν ὕπνῳ,

ubi Dativus non est Dativus instrumenti sed pendet a praep. *σύν* in verbo *συμβαλεῖν* ita ut sit: palpebras cum somno conferre. *Συμβολή* illa igitur efficit ut oculi claudantur. *Λύειν τὰ βλέφαρα* est igitur solvere palpebras. Quando palpebrae solvuntur descendunt. Mors solvit, demittit palpebras. Itaque qui ipse mortem sibi dat, solvit palpebras suas; quibus solutis, quem ad modum in somno, oculi clausi sunt.

Palpebras (quae sunt quasi oculorum foriculae) claudere, Graece dici *τὰ βλέφαρα κλέειν* docet Pollux VII. 193 *Τὸ δὲ τῶν καπήλων ἐργαστήριον καπηλείον εἰρήκασιν οἱ κωμωδοδιδάσκαλοι, καὶ τὸ κωμωδοῦμενον ἐν Σοφοκλέους Φινεΐ.*

Βλέφαρα κέκληται γ', ὡς καπηλείου θύραι.

Quod idem coniecit *μύειν* ferri quoque potest. *Μύειν* enim transitive et intransitive usurpatur et exquisite dicitur de oculis et de labris, subintellecto *τὰ βλέφαρα, τὰ χεῖλη, τὸ στόμα*. Proprie igitur est transitivum. Si vertimus per verbum vernaculum intransitivum, Graece intelligitur pronomen reflexivum, quem ad modum in verbo *καθίζειν* all., ut II. XXIV. 420

σὺν δ' ἔλκεα πάντα μέμυκεν.

Soph. Ant. vs. 421

μύσαντες δ' εἴχομεν θείαν νόσον.

Aristoph. Nubb. vs. 255

κάθιζε τοῖνον ἐπὶ τὸν ἱερὸν σκίμποδα.

Licet igitur *κλέει* vel *μύει* ferri possit, praetulerim tamen locum illo modo interpretari quo conatus sum, quam coniecturis eum tentare.

In cognomini fabula Oedipus Rex Tiresiam vatem ad se arcessit et ab eo petit ut pronuntiet quae de Laii caede

novit; quod cum obstinate ille recuset, Rex dicit se suspicari illum caedis auctorem fuisse; ira incensus aperte deinde declarat vates regionis pollutorem esse ipsum Oedipum. Cum rex aegre illa ferens, eum impellat ut iterum illud dicat, Tiresias haec loquitur (vs. 360):

οὐχὶ συνήκας πρόσθεν; ἢ ἔκπειρᾷ λέγειν;

Quaeritur quem sensum habeant verba ἢ ἔκπειρᾷ λέγειν;

Ad hunc versum V. Cl. van Herwerden in Ed. Maiore Oed. R. annotat haec: „Si vera est Brunckiana coniectura correcta ut in var. lect. significavi, verbo ἐκπειρᾷσθαι poeta usus est eodem sensu, quo Aristophanes Eq. 1234 καὶ σου τοσοῦτο πρῶτον ἐκπειράσομαι. Ad πρὸς τί cf. vs. 766 et Aiac. v. 40.” In varia lectione autem haec sunt: ^ξσυνήκας, ξ ab alia m. ant. Delevi in fine vs. λέγειν, errore repetitum e. v. 358. Brunckius coniecit: οὐχὶ συνήκας; πρὸς τί μ' ἐκπειρᾷ πάλιν; Debuerat certe μὲν ἐκπειρᾷ πάλιν;”

“H πέρα λέγω coniecit F. W. Schmidt (de Ubert. Orat. Soph. II. p. 4), ἢ ἐκπειρᾷ μ' ἐλεῖν Arndt (Beitr. zur Kr. des Soph. Text. p. 18). In Brunckiana annotatione ad hunc locum inter plura sunt haec: „In D. εἰς πεῖραν λόγων προτρέπη. In hoc codice legisse videtur λέγων nescio quis olim, qui margini adscripsit λέγειν;”

Itaque cum vocabulum λόγος, Genitivo casu positum, iam in codice sit, versus fortasse sic est legendus

οὐχὶ συνήκας; πρὸς τί μὲν ἐκπειρᾷ λόγοις;

Non intellexisti? cur me tentas verbis?

Susplicatur tamen Oedipus falsa sibi nuntiavisse Tiresiam, corruptum a Creonte, qui regni cupidus sit. Quod cum hic

audivit e Choro quaerit num sana mente et orationis suae sibi conscius Rex illa pronuntiaverit. Advenit ille et graviter ut insidiatorem increpat Creontem, qui longiore oratione probare conatur sibi regnum nihil commodi molestiarum multum allaturum esse, se honore contentum esse quo a civibus afficitur, nec se regiae potestatis avidum esse. Postquam vs. 600 dixit

οὐκ ἂν κακὸς γένοιτο νοῦς καλῶς Φρονῶν ¹⁾).

sic pergit:

ἀλλ' οὔτ' ἐραστῆς τῆσδε τῆς γνώμης ἔφυν,
οὔτ' ἂν μετ' ἄλλου δρῶντος ἂν τλαίην ποτέ.

In editionis quam modo memoravi varia lectione haec legimus: „intelligerem sic scriptos: ἀλλ' οὔτ' ἐραστῆς σῆς ἔφυν τυραννίδος οὔτ' ἂν μετ' ἄλλου ῥῶντος (i. e. ἐρῶντος) ἂν σταίην ποτέ. vel, ut coniecit Heimsoethius: ἀλλ' οὔτε ληστῆς τῆσδε σῆς ἀρχῆς ἔφυν οὔτ' — δρῶν τόδ' — ποτέ.” Ex annotationibus ad hos versus discimus gravissimum vulnus iis sine dubio inflictum esse et cum variis emendationibus comparari posse vs. 535, Herod. III. 53, Eurip. H. F. vs. 65 et 66, Eurip. Rhes. 166, Eurip. fr. 846, Eur. Hel. vs. 889. Obiter liceat mihi suspicari

ἀλλ' οὔτ' ἐραστῆς τῆσδε σῆς ἀρχῆς ἔφυν,
οὔτ' ἂν μετ' ἄλλου ῥῶντος ἂν σταίην ποτέ.

Soph. Phil. vs. 758 et 759 multum lamentatus Philoctetes, morbi impetu gravis vexatus, orat Neoptolemum ne in insula se relinquat. Tum haec dicit:

¹⁾ Vid. Soph. Oed. R. ed. H. van Herwerden in ann. ad. h. vs.

ἦκει γὰρ αὕτη διὰ χρόνου, πλάνοις ἴσοις
ὥς ἐξεπλήσθη.

quibus respondet Neoptolemus ἰὼ, ἰὼ δύστηνε σὺ cett..

Venit enim hic morbus post intervallum, aequalibus erroribus cett..

Habet versus alter suspectum hiatum ἐξεπλήσθη ἰὼ, qui tollitur Elmsleii coniectura ἐξέπληστ'. Quid vero in contextu significet ὥς ἐξεπλήσθη vel ὥς ἐξέπληστ' neminem facile explicaturum esse puto. Sensus fortasse est hic: noli dubitare me in navem tuam recipere, nam non semper tali malo opprimor sed post intervallum aliquod redit morbus. Quem sensum ut verba habeant varii docti homines varia coniecerunt, e.g.

πλανωμένη

ταχέως δ' ἐπλήσθη

et

νῦν δ' ἐξεπλήσθη

(Nauck.)

πλάνοις νόσος

ὥς ἐξεπλήσθη.

(Schmidt)

in quibus restat hiatus. Quibus consideratis liceat mihi proponere

ἦκει γὰρ αὕτη διὰ χρόνου πλάνοις νόσος
ἔστ' ἐκπέπληστ'

Quod si legimus tollitur hiatus et sensus est: (non semper morbi gravitate premor) venit (redit) enim hic morbus post intervallum donec satiatus sit.

Facile autem fieri potuit ut propter praegressum πλάνοις νόσος in ἴσοις et ἔστ' ἐκπέπληστ' in ὥς ἐξεπλήσθη mutaretur. Morbos saepe induci quasi personae sint multi loci testantur, v. c. Soph. Phil. vs. 787, 788, 743, 808. Cf. Hesiod. Op. vs. 102.

In Eurip. Iph. Taur. Orestae pollicetur Deae sacerdos se eum servaturum esse ea condicione ut a se literas Argos perferat ad amicos. Addit literas illas scriptas esse a captivo quodam, qui, Dianae non sacerdotis iussu se interfectum iri arbitratus, caedem sacerdoti non imputaverit; se autem neminem adhuc invenisse qui Argis profectus illas literas eo perferre posset. Quibus dictis sic pergit (vs. 591):

σὺ δ', εἰ γάρ, ὥς ἔοικας, οὔτε δυσγενὴς
καὶ τὰς Μυκῆνας οἶσθα χοῦς καὶ γὰρ θέλω,
σύθητ' ἐκεῖσε¹⁾, μισθὸν οὐκ αἰσχρὸν λαβὼν
κούφῳ ἔκκατι γραμμάτων σωτηρίαν.

Quorum versuum cum primum inspicimus patet σὺ subiectum esse verbi σύθητ', particulam autem εἰ iungi debere cum οἶσθα; vocabulum δυσγενὴς verbo caret, nam si appositum esset subiecti σὺ, sine dubio additum esset ὦν. Illa difficultas solvitur scribendo

σὺ δ', εἰ γάρ, ὥς ἔοικας, οὔτε δυσγενὴς cett..

Difficile dictu est quid sacerdotis interesset utrum Orestes nobili genere natus esset an δυσγενὴς, ignobilis. Quod vocabulum si de Orestae animo dictum esse accipiamus non magis intelligitur; nam hoc loco nihil refert utrum eius animus nobilis an ignobilis sit, id agitur utrum sacerdoti iratus sit necne. Itaque ne iratus ea quae rogaverit perficere neget me-

¹⁾ σῶθητ' mutavi in σύθητ' monente V. Cl. van Herwerden in ann. ad Oed. R. vs. 1457.

morat etiam captivum illum qui literas scripsit sibi infensum non fuisse. Quod ut vs. 591 significetur cum codice P. legere malim

σὺ δ', εἴ γάρ, ὥς ἔοικας, οὔτε δυσμενὴς

In eadem fabula additamentum vitiasse mihi videtur vs. 1299

μέτεστι χὺμῖν τῶν πεπραγμένων μέρος.

Haec verba Choro dicit nuntius, qui venit Thoantem regem certiore facturus Dianae sacerdotis dolo adiutos captivos aufugere Deae simulacrum secum ferentes. Chorus cum regem quam diutissime earum rerum quae factae sunt ignarum esse velit nuntio narrat regem abiisse nec se scire ubi sit; imperat ei ut regem sequatur, eo autem loco quo in itinere cum Thoante congressus erit rem cum rege communicandi opportunitatem fore.

Chori verbis fidem non habens nuntius exclamat: Videte quam perfidum sit genus muliebre; etiam vos participes estis earum rerum quae factae sunt.

Verbum μέτειμι apud Homerum cum Dativo coniungitur et significat interesse, ut Od. XV. 251

ἀλλ' ἦτοι Κλεῖτον χρυσόθρονος ἤρπασεν Ἴδωρ
κάλλεος εἵνεκα οἷο ἵν' ἀθανάτοισι μετεῖη.

Apud Atticos scriptores impersonaliter, ut dicunt, plerumque usurpatur et iungitur cum Genitivo significans participem esse, ut Soph. Oed. R. vs. 630

καί μοι πόλεως μέτεστιν, οὐχὶ σοὶ μόνῳ.

et Xen. Anab. III. 1 § 20 ὁπότ' ἐνθυμολήμην ὅτι τῶν μὲν ἀγαθῶν πάντων οὐδενὸς ἡμῖν μετεῖη,

Aesch. Eum. vs. 575

τί τοῦδε σοὶ μέτεστι πράγματος; λέγε.

Quid haec res ad te? Loquere.

et in prosa oratione Thuc. II. 37 § 1 μέτεστι δὲ κατὰ τοὺς νόμους πρὸς τὰ ἴδια διάφορα πᾶσι τὸ ἴσον, et Xen. Hier. 4 § 2 τοῦ πιστῶς πρὸς τινὰς ἔχειν ἐλάχιστον μέτεστι τυράννῳ. Cf. Arist. Avv. vs. 1666

ἐμοὶ δ' ἄρ, οὐδὲν τῶν πατρώων χρημάτων
μέτεστιν;

Subiectum autem semper est, etiam ubi non additur, vocabulum μέρος unde pendet Genitivus, quem ad modum verbi μετέχειν obiectum est μέρος. Plerumque tamen, quod loci quos attuli probant, μέρος non additur, quam ob rem hoc quoque loco interpretamentum esse suspicor, quo scilicet sensus magis perspicuus fiat. Quare recipienda mihi videtur Nauckii emendatio

μέτεστι χυμῶν τῶνδε τῶν πεπραγμένων.

quibus conferri possunt Medae verba in cognomini Tragoedia vs. 886

ἢ χρῆν μετεῖναι τῶνδε τῶν βουλευμάτων.

Missis iam poetis liceat mihi quaedam disserere de locis nonnullis, e Thucydide et e Xenophontis Hellenicis petitis. In quibus saepissime emblemata reperisse mihi visus sum; quod eo minus mirabar cum semper ante oculos obversarentur ea quae legimus apud V. Cl. Cob., Novv. Lectt. pg. 306: „Emble

mata et additamenta et glossemata in omnibus omnium libris sunt, suntque pervetusta nullo non codice longe longaque antiquiora, in quibus sunt quaedam tam manifesta ut nemo dubitare possit..... In Herodoto sat multa interpolata sunt: plura etiam in Xenophonte et insigniora, sed pessime habitus est Thucydides cett..”

Postquam numerum eorum qui adversus Troiam profecti erant ὥς ἀπὸ πάσης Ἑλλάδος πεμπομένων non magnum fuisse memoravit Thucydides, eius rei causam fuisse non tam ὀλιγανθροπίαν quam ἀχρηματίαν dicit; reges enim non magnas copias secum duxisse τῆς τροφῆς ἀπορίαν metuentes, quare pars militum agros colere cogeretur et Troiani τοῖς ἀεὶ ὑπολειπομένοις resistere potuerint. Opinatur deinde I. 11 § 2 ¹⁾ περιουσίαν δ' εἰ ἦλθον ἔχοντες τροφῆς καὶ ὄντες ἀθρόοι [ἄνευ ληστείας καὶ γεωργίας] ²⁾ ξυνεχῶς τὸν πόλεμον διέφερον, βραδίως ἂν μάχῃ κρατοῦντες [εἶλον], οἳ γε καὶ οὐκ ἀθρόοι ἀλλὰ μέρει τῷ ἀεὶ παρόντι ἀντεῖχον, πολιορκίᾳ δ' ἂν προσκαθεζόμενοι ἐν ἐλάσσονί τε χρόνῳ καὶ ἀπονώτερον τὴν Τροίαν εἶλον.

In Krügeri editione ad hunc locum legimus: „Da Thucydides möglichst kurz schreibe und Gesagtes nicht zu wiederholen pflege, so wollte Hermann εἶλον — ἀντεῖχον streichen, das δὲ nicht antastend.” Quamquam nemo erit qui neget Thucydidem maxima orationis brevitate usum esse, non credo

¹⁾ Secutus sum editionem quam curavit K. W. Krüger, quae prodit Bero-
lini a. 1860.

²⁾ Uncinis ea indicavi quae iam seclusa erant in editione cuius volumen
primum prodit, curante V. Cl. van Herwerden. Si transpicerentur verba
ἄνευ ληστείας καὶ γεωργίας inter τροφῆς et καὶ retineri fortasse possent.

omnia illa verba omittenda esse. Non enim plane idem expriment atque ea quae praecedunt. Nam § 2 Thucydides dicit Troianos Graecis pares fuisse, hoc autem loco Graecorum non Troianorum resistendi facultatem spectat. Male abundare tamen mihi videntur verba ἀλλὰ μέρει τῷ αἰὲ παρόντι, quae additamentum ad οὐκ ἀθρόοι esse puto.

Thuc. I. 13 § 1. πρότερον δ' ἦσαν ἐπὶ ῥητοῖς γέρασι πατρικὰ βασιλεῖαι. Ῥητά sunt ea quae dicta, constituta, rata sunt; ἐπὶ ῥητοῖς igitur est legibus constitutis, legibus certis; interpres quidam metuisset mihi videtur ne non intelligeretur quid ἐπὶ ῥητοῖς esset, nullo substantivo addito; addidit igitur γέρασι, quod ea de causa eiiciendum esse existimo.

Legitur ἐπὶ ῥητοῖς γέρασι apud Schol. ad Arist. Ach. vs. 61; quod vero scholiasta scribit ut explicet διαφορὰν βασιλέως καὶ τυράννου non afferendum esse puto ad tuendam orationem Thucydidis, minime prolixi scriptoris.

Aliis locis ubi ἐπὶ ῥητοῖς invenimus substantivum omittitur, ut Herod. V. 57 Ἀθηναῖοι δὲ σφέας ἐπὶ ῥητοῖσι ἐδέξαντο σφέων αὐτῶν εἶναι πολήτας, et Isocr. Trap. § 19 δίαιταν ἐπὶ ῥητοῖς ἐπέτρπε Σατύρῳ. Cf. Thuc. I. 122 § 1 ἥμιστα γὰρ πόλεμος ἐπὶ ῥητοῖς χωρεῖ, et Xen. Hell. VII. 1 § 1.

Thuc. I. 29 Corinthii dicuntur classem misisse adversos Corcyraeos. Quae cum advenisset ad ostium sinus Ambracii Corcyraei praeconem miserunt, qui vetaret eos contra se navigare. Sequitur (§ 3) ὥς δὲ κήρυξ τε (τ') ἀπήγγειλεν οὐδὲν εἰρηναῖον παρὰ τῶν Κορινθίων καὶ αἱ νῆες αὐτοῖς ἐπεπλήρωντο (ἐπεπλήρωντ') ἐναυμάχησαν. Cum ex iis quae praecedunt satis appareat ad Co-

rinthios praeconem illum Corcyraeos misisse atque inde sequatur ut a Corinthiis responsum retulerit, verba *παρὰ τῶν Κορινθίων* valde suspecta mihi sunt.

Corcyraei autem pugna quae tum facta est superabant Corinthios et tropaeum statuerunt in Leucimna, Corcyrae promontorio. Ὑστερον δὲ, ut legimus cap. 30 § 2, *ἐπεὶ δὲ οἱ Κορίνθιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἡσσημένοι ταῖς ναυσὶν ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου, τῆς θαλάσσης ἀπάσης ἐκράτουν τῆς κατ' ἐκεῖνα τὰ χωρία (χωρί')* οἱ Κερκυραῖοι, καὶ πλεύσαντες ἐς Λευκάδα τὴν Κορινθίων ἀποικίαν τῆς γῆς ἔτεμον cett.. Manifestum est, cum Corcyraei vicissent Corinthios, hi autem domum revertissent, Corcyraeos totius maris quod prope illas regiones est imperio potitos esse. Itaque verba *οἱ Κερκυραῖοι* addita esse opinor ab aliquo, qui metuebat ne *οἱ Κορίνθιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι* illius maris imperio potiti esse intelligerentur.

Alius locus, ubi in nomine gentilicio praecedente praepositione *παρὰ* peccatum esse mihi videtur, est Xen. Hell. I. 1 § 20, ubi, pugna navali ad Cyzicum facta, Cyziceni Atheniensibus se dedunt. Ἀλκιβιάδης δὲ μέινας αὐτοῦ εἴκοσιν ἡμέρας καὶ χρήματα πολλὰ λαβὼν παρὰ τῶν Κυζικηνῶν οὐδὲν ἄλλο κακὸν ἐργασάμενος τοὺς ἐν τῇ πόλει ἀπέπλευσεν εἰς Προικόννησον. Ex verbis οὐδὲν ἄλλο κακὸν ἐργασάμενος discimus Alcibiadem in oppido Cyzicenorum aliquid mali fecisse, non magnum illud quidem sed tamen aliquid. Quid hoc malum fuerit docent nos verba *χρήματα πολλὰ λαβὼν*. Si igitur in eo quod *χρήματα* ἔλαβε κακὸν εἰργάσατο τοὺς ἐν τῇ πόλει, videntur mihi verba *παρὰ τῶν Κυζικηνῶν* delenda esse, addita ab interprete, qui non satis perspicuum esse existimabat quibus tandem Alcibiades illam pecuniam ademerit, nisi illis verbis adscriptis.

Corinthii vero moleste ferebant se proelio navali a Corcyraeis profligatos esse, et maxime id agebant ut illam ignominiam a se depellerent; quare omnibus viribus bellum parabant. Quod cum cognovissent Corcyraei Athenas legatos miserunt, qui rogarent ut secum Athenienses societatem facerent. Hi metuentes ne Corcyraeorum classe potirentur Corinthii, praesertim cum bellum sibi cum illis fore existimarent, ἐπιμαχίαν ἐποιήσαντο, qua in vicem sibi opem ferrent, si quis Corcyram vel Athenas vel eorum socios aggrediretur. Ξυμμαχίαν autem, ut eosdem et inimicos et amicos ducerent, facere non audebant; εἰ γὰρ, ita legimus cap. 44 § 1, ἐπὶ Κόρινθον ἐκέλευον σφίσιν οἱ Κερκυραῖοι ξυμπλεῖν, ἐλϋόντ' ἂν αὐτοῖς αἱ πρὸς Πελοποννησίους σπονδαί ¹⁾. Miserunt igitur decem naves ducibus Lacedaemonio, Diotimo et Protea; προεῖπον δὲ (δ') αὐτοῖς, narrat Thucydides I. 45 § 2, μὴ ναυμαχεῖν Κορινθίοις, ἣν μὴ ἐπὶ Κέρκυραν πλέωσι [καὶ μέλλωσιν ἀποβαίνειν] ἢ ἐς τῶν ἐκείνων τι χωρίον ²⁾ οὕτω δὲ καταλύειν κατὰ δύναμιν. Haec cum per se intelligantur quo consilio fiant, male abundare putaverim ea quae sequuntur προεῖπον δὲ ταῦτα τοῦ μὴ λύειν ἕνεκα τὰς σπονδάς.

Thuc. I. 79 § 2 postquam sociorum et Atheniensium orationes audiverunt Lacedaemonii, summotis omnibus, de rebus praesentibus inter se consultare coeperunt, et plerisque iniuste facere videbantur Athenienses belloque esse persequendi. πα-

¹⁾ Memoratae sunt hae σπονδαί I. 23 § 4 ἤρξαντο δὲ (δ') αὐτοῦ Ἀθηναῖοι καὶ Πελοποννήσιοι λύσαντες τὰς τριακοντούσις (τιδας) σπονδὰς αἱ αὐτοῖς ἐγένοντο μετὰ (μετ') Εὐβοίας ἔλωσιν. Foedus illud factum est Ol. 83. 3.

²⁾ Scripsi ex emendatione V. Cl. van Herwerden in editione cuius liber I prodiit.

ρελθὼν δὲ (δ') Ἀρχίδαμος ὁ βασιλεὺς αὐτῶν cett.. Soli Lacedaemonii in illa concione aderant; itaque non opus est additamento αὐτῶν.

Thuc. I 82 Archidamus rex, postquam suos cives monuit ne temere bellum Atheniensibus indicant, iis suadet ut socios sibi adsciscant opesque suas augeant addens si eo modo bellum paraverint Athenienses fortasse magis cessuros esse Lacedaemoniis, imprimis si eorum agri nondum vastati erunt. Tum (§ 4) sic pergit: μὴ γὰρ ἄλλο τι νομίσητε τὴν γῆν αὐτῶν ἢ ὀμῆρον ἔχειν καὶ οὐχ ἥσσαν ὅσῳ ἄμεινον εἶργασται: nam oportet, hunc enim sensum verba habent, vos eorum agros nullo modo populari eosque pignus habere ad flectendos illorum animos, eoque magis quo melius culti sint.

Illo autem tempore nondum εἶχον Lacedaemonii Atheniensium γῆν; Archidamus igitur dicere non poterat μὴ . . . νομίσητε . . . γῆν . . . ἔχειν, quam ob causam ἔχειν mutandum esse mihi videtur in ἔξειν.

In Infinitivis saepe peccatum esse satis notum est. Exempli sint: Thuc. VIII. 5 § 5. ἐνόμιζε κομιεῖσθαι κακώσας τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἅμα βασιλεῖ ξυμμάχους Λακεδαιμονίους ποιήσιν καὶ Ἀμόργην τὸν Πισοῦθνου υἱὸν νόθον, ἀφεστῶτα περὶ Καρίαν, ὥσπερ αὐτῷ προσέταξε βασιλεὺς, ἢ ζῶντα (ζῶντ') ἄξειν ἢ ἀποκτεῖναι.

Thuc. VI. 42. ὀρμιεῖσθαι τε καὶ στρατοπεδεύεσθαι.

Thuc. VIII. 75 § 2. . . . ὥρκωσαν πάντας τοὺς στρατιώτας τοὺς μεγίστους ὄρκους . . . ἢ μὴν δημοκρατήσεσθαι τε καὶ ὁμονόησιν, καὶ τὸν . . . πόλεμον . . . διόισιν, καὶ τοῖς τετρακοσίοις πολέμοις τ' ἔσεσθαι καὶ οὐδὲν ἐπικηρυκεύεσθαι, quibus locis ἀποκτεῖναι in ἀποκτενεῖν, στρατοπεδεύεσθαι in στρατοπεδεύσεσθαι,

ἐπικηρυκεῖσθαι in ἐπικηρυκεύσεσθαι mutandum esse docuit V. Cl. Cobet Varr. Lectt. pg. 99.

Thuc. III. 95 § 1. . . . Φωκέας, οἱ προθύμως ἐδόκουν κατὰ τὴν Ἀθηναίων ἀεί ποτε Φιλίαν ξυστρατεύσειν ἢ καὶ βίᾳ προσ-
αχθῆναι . . . , ubi ξυστρατεύσειν legendum esse monuit V. Cl. van Herwerden Studd. Thucc. pg. 48.

Ut ἔχειν tueatur Classenus provocat ad aliquot locos Thucydideos, quorum primus est I. 93 § 3, ubi Themistocles ἔπειτε τὰ λοιπὰ τοῦ Πειραιῶς οἰκοδομεῖν, νομίζων τό τε χωρίον καλὸν εἶναι. At hoc loco nihil aliud dicitur quam Themistoclem iudicare illo tempore locum καλὸν esse, quam ob rem Praesens non Futurum requiritur.

Quem locum deinde affert I. 127 § 1. νομίζοντες ἐκπεσόντος αὐτοῦ ῥῆον σφίσι προχωρεῖν τὰ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων, is mutatus iam est in ῥῆον ἂν σφίσι προχωρεῖν in editione v. Herwerd..

Tertius locus est II. 84 § 2. Ibi Athenienses dicuntur circa Naupactum Lacedaemoniorum classem navibus circum-
sistere et συνάγειν ἐς ὀλίγον. Phormio autem, qui Athenien-
sium classi praeerat, suos vetuerat hostem aggredi πρὶν ἂν αὐτὸς σημήνῃ. Edixerat hoc, quia, ut legimus § 2, ἤλπιζε . . . αὐτῶν οὐ μενεῖν τὴν τάξιν, ὥσπερ ἐν γῇ πεζήν, ἀλλὰ ξυμπεσεῖ-
σθαι πρὸς ἀλλήλας τὰς ναῦς καὶ τὰ πλοῖα ταραχὴν παρέξειν,
ubi τὰ πλοῖα insiticia esse mihi videntur. Existimabat autem Phormio adversarios οὐχ ἡσυχάσειν, εἰ ἐκπνεύσαι (ἐκπνεύ-
σειεν¹⁾) ἐκ τοῦ κόλπου τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ἐπιχείρησιν ἐφ' αὐτῷ
τ' ἐνόμιζεν εἶναι, ὁπόταν βούληται, τῶν νεῶν ἄμεινον πλεουσῶν,
καὶ τότε καλλίστην γίγνεσθαι. Diversa tamen est ratio huius

¹⁾ De his optativi formis vid. Studd. Thucc. pg. 113.

loci; sensus enim est: cum haec ἐνόμιζε, illo tempore eius arbitrii erat hostes aggredi; nam Athenienses περιέπλεον αὐτοὺς κύκλῳ.... ἐν χρῶ αἰὲ παραπλέοντες καὶ δόκησιν παρέχοντες αὐτίκα (αὐτίκ') ἐμβαλεῖν; quae sequuntur καὶ τότε καλλίστην γίνεσθαι cum Krügero (Bruchst.) mutanda esse censeo in κάλλιστ' ἂν γίνεσθαι.

Quartum locum IV. 127 § 1 Τοιαῦτα (Τοιαῦθ') ὁ Βρασίδης παραινέσας ὑπῆγε τὸ στράτευμα. οἱ δὲ βάρβαροι ἰδόντες πολλῇ βοῇ καὶ θορύβῳ προσέκειντο, νομίσαντες Φεύγειν τ' αὐτὸν καὶ καταλαβόντες διαφθεῖρειν emendavit V. Cl. Cobet, διαφθερεῖν rescribere iubens Varr. Lectt. pg. 99.

Aoristum restituendum esse puto Lys. de Caed. Erat. § 40. Ibi reus, cum persuadere velit iudicibus se Eratostheni non insidiatum esse, haec dicit: vobiscum reputate utrum melius mihi fuisset, si illa nocte insidias Eratostheni struere voluissem, alibi coenare an domi cum amico. εἴτα δοκῶ ἂν ὑμῖν τὸν συνδειπνοῦντα ἀφείξαι μόνος καταλειφθῆναι καὶ ἔρημος γενέσθαι, ἢ κελεύειν ἐκείνον μένειν, ἵνα μετ' ἐμοῦ τὸν μοιχὸν ἐτιμωρεῖτο; Non opus erit, credo, multis verbis ad demonstrandum hoc loco κελεύειν in κελεῦσαι mutandum esse. Nam καταλειφθῆναι et γενέσθαι eodem tempore usurpata sunt, post pauca sequitur ἔπειτ', ἄνδρες, οὐκ ἂν δοκῶ ὑμῖν τοῖς ἐπιτηδείοις μεθ' ἡμέραν παραγγεῖλαι, καὶ κελεῦσαι cett. et mox εἰ προῆδη, οὐκ ἂν δοκῶ ὑμῖν καὶ θεράποντας παρασκευάσασθαι καὶ τοῖς φίλοις παραγγεῖλαι cett.. Nihil praesidii praesenti tempori peti potest e verbo, quod sequitur, περιτρέχειν, cum ibi aliud quid significet ἢ.

In eadem oratione duo loci sunt, quos depravatos esse existimo; quos hoc loco tractare ab huius libelli ratione alienum non erit.

§ 12 reus narrat aliquando, cum inopinato rure domum

venisset, post coenam infantem lacrimasse. καὶ ἐγὼ, inquit, τὴν γυναῖκα (γυναῖκ') ἀπιέναι ἐκέλευον καὶ δοῦναι τῷ παιδίῳ τὸν τιτθόν, ἵνα παύσῃται κλαῖν. Illa quidem primum abire noluit, quasi gauderet quod revertissem. ἐπειδὴ δ' ἐγὼ ἀργιζόμεν καὶ ἐκέλευον αὐτὴν ἀπιέναι, „ἵνα σύ γε” cett.. Semel iusserat uxorem abire, iterum eum iubere verbo indicavisse auctorem probabile est. Indicari autem facile potest inserta inter ἐκέλευον et αὐτὴν vocula αὖθις. Vocabulum enim quod sequitur ab iisdem literis inchoans facile efficere potuit ut αὖθις exciderit.

Similis locus est in Xenoph. Anab. I. 3 § 8, cui medicina eadem adhibeatur legendo αὐτὸν αὖθις· αὐτὸς δ' οὐκ ἔφη ἵεναι.

§ 37 accusatus dicit sibi obiectari quod insidias struxerit Eratostheni; ἐγὼ δὲ (δ'), ait, ὦνδρες, δίκαιον μὲν ἂν ποιεῖν ἡγούμην ὥτινιοῦν τρόπῳ τὸν τὴν γυναῖκα τὴν ἐμὴν διαφθείραντα λαμβάνων. Tum (§ 38) addit se iniuste facturum fuisse ei.... λόγων μὲν εἰρημένων ἔργου δὲ μηδενὸς γεγενημένου μετελθεῖν iussisset. εἰ δ' ἤδη, inquit, πάντων διαπεπραγμένων καὶ πολλάκις εἰσεληλυθότος εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἐμὴν ὥτινιοῦν τρόπῳ ἐλάμβανον αὐτόν, σωφρονεῖν ἑμαυτὸν ἡγούμην.

Si Infinitivus pendet a verbo, cuius subiectum idem est quod subiectum Infinitivi, Graeci non utuntur Accusativo cum Infinitivo, ut modo scriptum est ἐγὼ δίκαιον.... ἂν ποιεῖν ἡγούμην, non ἐγὼ δίκαιον.... ἑμαυτὸν ἂν ποιεῖν ἡγούμην. Quae res prohibet quominus accipiamus ἑμαυτὸν esse subiectum Infinitivi σωφρονεῖν.

Possumus cogitare ἑμαυτὸν additum esse a librario; at hic sine dubio ἐμὲ non ἑμαυτὸν dedisset; cuius usum admodum amat Lysias. Itaque cum ratio qua Lysias talibus pronomi-

nibus uti solet aliquantulum diversa sit a ceterorum scriptorum usu, ἐμαυτὸν, quippe quod ipse Lysias scripserit, intactum relinquere malim.

Restat igitur ut vitium lateat in σωφρονεῖν. Si autem tenemus quantillum intersit inter εἰν et αν, dubitare non possumus quin σωφρονεῖν natum sit e σάφρον' αν, quod igitur restituendum esse iudico.

Thuc. I. 104 § 2. οἱ δὲ (δ'), (ἔτυχον γὰρ ἐς Κύπρον στρατεύμενοι ναυσὶ διακοσίαις αὐτῶν τε καὶ τῶν συμμάχων) ἦλθον ἀπολιπόντες τὴν Κύπρον, καὶ ἀναπλεύσαντες ἀπὸ θαλάσσης ἐς τὸν Νεῖλον τοῦ τε ποταμοῦ κρατοῦντες καὶ τῆς Μέμφιδος cett..

Inarus cum Artaxerxe bellum gerens Athenienses sibi ad belli societatem accivit. Hi Cyprum, cui insulae bellum intulerant, reliquerunt et Memphis oppidi parte potiti sunt.

Ἀναπλεῖν, quamquam plerumque est πλεῖν ἀνὰ ποταμόν, adverso flumine navigare, hoc loco eundem sensum habere videtur quem habet Iliad. XI. 22

οὔνεκ Ἀχαιοὶ

ἐς Τροίην νήεσσιν ἀναπλεύσεσθαι ἔμελλον.

Ἀναπλεύσαντες ἐς τὸν Νεῖλον est igitur navibus profecti ad Nilum. Si tamen comparamus Od. XII. 230

ἡμεῖς μὲν στεινωπὸν ἀνεπλέομεν γοόωντες

veri simile est eodem modo etiam nostro loco verbum usurpatum esse. Fieri enim potest ut Thucydides scripserit ἀναπλεύσαντες τὸν Νεῖλον. Sic scribens dixisset: „Athenienses Cypro relicta Nilum ingressi sunt” simul addens quomodo factum sit ut iis liceret illud facere verbis quae sequuntur

τοῦ ποταμοῦ κρατοῦντες. Fac sic scriptum fuisse, facile intelligi poterit e vocabulo ἀναπλεύσαντες EC EC repetitum esse.

Thuc. I. 111 § 1. Ἐκ δὲ Θεσσαλίας Ὀρέστης ὁ Ἐχεκράτιδου υἱὸς τοῦ Θεσσαλῶν βασιλέως cett.. Si conferimus Θουκυδίδην τὸν Ὀλόρου (IV. 104 § 2), Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίου (V. 43 § 1), Ἀριστεὺς ὁ Ἀδαιμάντου et permultos alios locos, ubi filii nomini patris nomen additur pendens ab articulo, genitivo casu positum, dubitare non possumus quin etiam hoc loco omittendum sit υἱός. Cf. Studd. Thuce. pg. 38.

Idem vocabulum retineri fortasse potest Thuc. VI. 54 § 6 καὶ ἄλλοι τε (τ') αὐτῶν ἤρξαν τὴν ἐνιαυσίαν Ἀθηναίοις ἀρχὴν καὶ Πεισίστρατος ὁ Ἰππίου τοῦ τυραννεύσαντος υἱός, cett., ubi cum emphasi additum est ὁ Ἰππίου τοῦ τυραννεύσαντος υἱός, quem ad modum Aristoph. Nubb. vs. 134 legitur:

Φείδωνος υἱὸς Στρεψιάδης Κικυννόθεν.

Tum statim additur τοῦ πάππου ἔχων τοῦνομα; quae verba facere non possum quin valde suspecta mihi sint. Nam propter id ipsum ut ab avo nepos distingueretur Thucydidem addidisse puto ὁ Ἰππίου τοῦ τυραννεύσαντος υἱός, nec memorabile est nepoti avi nomen fuisse. Cf. VIII. 89 § 2.

Thuc. II. 56 narratur Pericles classem centum navium comparavisse, quae Peloponneso bellum inferret, cum Peloponnesii nondum τὴν παραλίαν [γῆν] ¹⁾ invasissent; indicatur deinde numerus Atheniensium qui navibus ducebantur et additur Chios et Lesbios quinquaginta naves misisse. Sequi-

¹⁾ Eliiciendam esse γῆν docet V. Cl. Cobet. Varr. Lectt. pg. 439.

tur § 2 ὅτε δ' ἀνήγετο (ἀνήγεθ') ἡ στρατιὰ αὕτη Ἀθηναίων, Πελοποννησίους κατέλιπον ἐν τῇ παραλίᾳ. Cum e praegressis satis appareat quorum haec στρατιὰ sit, vocabulum Ἀθηναίων ab interprete adscriptum esse suspicor, conferens ea quae legimus VI. 32 § 2. Ibi quoque Atheniensium classis solvere dicitur his verbis: παιανίσαντες ¹⁾ καὶ τελεώσαντες τὰς σπονδὰς ἀνήγοντο, omisso nomine populi, cuius classis erat.

Monitus a. V. Cl. Cobet γῆν post παραλίαν emblemata esse, idem vocabulum paullo infra abesse malim post Τροϊζηνίδα. Nam quamquam saepe in talibus additur vocabulum γῆ, hic statim sequitur τὴν Ἀλιάδα καὶ τὴν Ἑρμιονίδα et multi sunt loci ubi γῆ in tali re non additur, quorum aliquot afferam: III. 95 § 3 τῆς Λοκρίδος, VII. 35 § 2 τῆς Πηγίνης, IV. 45 § 1 τῆς Κορινθίας, ubi § 3 γῆν additamentum esse videtur, IV. 70 § 2 τῆς Μεγαρίδος. Non obstat quod II. 71 § 3 Archidamum, Plataeas adortum, Plataeensium legati iubent [τὴν] ²⁾ γῆν τὴν Πλαταιίδα μὴ ἀδικεῖν, quia haec magna cum gravitate dicta sunt. Cf. Xen. Hell. VII. 4 § 21, Cob. Novv. Lectt. pg. 308. Peloponneso vexata Athenienses domum redierunt. τοὺς δὲ Πελοποννησίους οὐκέτι κατέλαβον ἐν τῇ Ἀττικῇ ὄντας ἀλλ' ἀνακεχωρηκότας. Si Peloponnesii Atticam reliquerant, necesse erat eos ἀνακεχωρηκότας esse; itaque verbis ἀλλ' ἀνακεχωρηκότας non opus est.

¹⁾ Παιανίσαντες, quippe quod derivatum sit a vocabulo παιάν, scribendum esse discere possumus Studd. Thucc. pg. 118.

²⁾ Articulum, quem recte omisit Dionysius Halic., delet V. Cl. van Herwerden Studd. Thucc. pg. 33. Quem secutus etiam cap. 57 ὅσον δὲ χρόνον οἱ τε Πελοποννήσιοι ἦσαν ἐν τῇ γῇ τῇ Ἀθηναίων et mox ἡμέρας γὰρ τεσσαράκοντα μάλιστα (μάλιστα) ἐν τῇ γῇ τῇ Ἀττικῇ ἐγένοντο aut eiiciendum esse duco τῇ γῇ aut certe legendum ἐν γῇ τῇ Ἀθηναίων et ἐν γῇ τῇ Ἀττικῇ.

Thuc. III. 18 § 3 Athenienses, postquam audiverunt suos milites prohibere non posse quominus Mytilenaei tota regione potiantur, Pachetem mittunt cum mille gravis armaturae militibus. οἱ δὲ (δ') αὐτερέται πλεύσαντες τῶν νεῶν ἀφικνοῦνται cett.. Quo sensu αὐτερέτης usurpetur docet Pollux I. 95, vocabulum explicans per: καὶ ἐρέττοντες καὶ ἀπομαχόμενοι. Quod Graecos fecisse adversus Troiam navigantes Thucydides narrat I. 10 § 6 αὐτερέται δὲ (δ') ὅτι ἦσαν καὶ μάχιμοι πάντες, ἐν ταῖς Φιλοκλήτου ναυσὶ δεδήλωκεν. Itaque nostro loco indicat Pachetis milites remigum officio functos remis naves promovisse. Cum vero in solis navibus remigum usus sit, omittere praestat, me iudice, τῶν νεῶν, sicut omittitur loco quem attuli.

Thuc. III. 24 § 1 Ὀρμήσαντες δὲ (δ') ἀπὸ τῆς τάφρου οἱ Πλαταιῆς ἐχώρουν ἄθροοι ¹⁾ τὴν ἐς Θήβας φέρουσαν ὁδόν, ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸ τοῦ Ἀνδροκράτους ἡρῶν, νομίζοντες ἥκιστ' ἂν σφᾶς ταύτην αὐτοὺς ὑποτοπῆσαι τραπέσθαι τὴν ἐς τοὺς πολεμίους. Dicuntur hoc loco Plataeenses oppidum suum clam relinquere viam ingredientiē quae Thebas ferebat. Quod faciunt ne hostes se egredientes conspiciant. Satis perspicuum esse puto eos speravisse fore ut hostes laterent illa via egredientes, quia opinabantur minime eos suspicatuos esse se illuc conversum iri, ubi Thebani essent. Quocirca τὴν ἐς τοὺς πολεμίους si quis abiiceret non desiderarem. In vicinia V. Cl. Naber recte suspectat τὴν ἐπ' Ἀθηνῶν φέρουσαν. Mox V. Cl. van Herwer-

¹⁾ De hac forma vid. Studd. Thuce. pg. 125.

den legit τὴν πρὸς τὸ ὄρος Φέρουσιν abiecto vocabulo ὀδόν. Quem secutus in loco quem modo tractavi male abundare idem vocabulum puto et legendum esse τὴν ἐς Θήβας Φέρουσιν.

Nihil tritius est quam ὀδόν in talibus male abundare, quare expungendum esse existimo Xen. Anab. I. 2 § 20 ἐντεῦθεν Κῦρος τὴν Κίλισσαν εἰς τὴν Κιλικίαν ἀποπέμπει τὴν ταχίστην [ὀδόν].

Thuc. III. 89 Lacedaemonii, Atticam invasuri, dicuntur rediisse, terrae motibus perterriti. Narrat auctor deinde (§ 2) Orobiarum, oppidi in Euboea insula siti, partem deletam esse, τῶν σεισμῶν κατεχόντων, his verbis: ἡ θάλασσα ἐπελθοῦσα (ἐπελθοῦσ') ἀπὸ τῆς τότε (τότ') οὔσης γῆς καὶ κυματωθεῖσα (κυματωθεῖσ') ἐπῆλθε τῆς πόλεως μέρος τι, καὶ τὸ μὲν κατέκλυσε, τὸ δ' ὑπενόστησε, καὶ θάλασσα νῦν ἐστὶ πρότερον οὔσα γῆ.

Cum ἐπέρχομαι vim habeat adveniendi et aggrediendi vocabulum ἐπελθοῦσα ferendum non esse putant viri docti, mutant in ἐπανελθοῦσα, quod significet postquam mare recessit; provocant autem ad ea quae mox sequuntur ἐγένετο δὲ καὶ ἐν Πεπαρήθῳ κύματος ἐπαναχώρησις, et ad verba Scholiastae, qui adscribit ἐπανελθοῦσα.

Vocabulo ἐπανελθεῖν notionem retro cedendi esse mihi persuadere non possum. Ubique enim significare videtur reverti in locum ubi quis fuit, quem reliquit. Probant hoc multi loci, e quibus unum adscribere satis erit. Thuc. IV. 74 § 2 καὶ ὕστερον ὁ μὲν (Brasidas) διαλυθέντων τῶν συμμάχων κατὰ πόλεις ἐπανελθὼν καὶ αὐτὸς ἐς τὴν Κόρινθον τὴν ἐπὶ Θράκης στρατεῖαν παρσευάζεν. Brasidas igitur Corinthum revertitur, quam urbem reliquerat; nam Thuc. IV. 70 § 1 ἐτύγχανε κατὰ

τοῦτον τὸν χρόνον περὶ Σικύωνα καὶ Κόρινθον ὢν, ἐπὶ Θοράκης στρα-
τιὰν παρασκευαζόμενος.

Mare igitur non potuit ἐπανελεῖν e loco quae τότε γῆ erat, quem illo tempore nondum ἐπέκλυσε, ubi nunquam ante fue- rat, nec reverti in locum quem nondum reliquerat, ubi sem- per mansit.

Quod autem Scholiasta adscribit ἐπανελεῖν id ipsum pro- bare mihi videtur Thucydidis illud vocabulum non fuisse; nam si ipse Thucydides eo vocabulo usus esset, nihil erat cur Scholiasta adscriberet.

Quid vero factum esse potest? Terrae motus effecit ut mare ab ea terrae parte quae postea θάλασσα erat retro cederet et maiore impetu reversum terram inundaret; inde θάλασσα νῦν ἐστὶ πρότερον οὖσα γῆ.

His perpensis scribendum esse suspicer ἢ θάλασσα ἀπελεῖν ἀπὸ τῆς τότε οὖσης γῆς: postquam mare se removit cett., nisi praestat, nulla mutatione facta, locum ita interpretari ut ἐπελεῖν (ἐπελεῖν) ἀπὸ τῆς τότε (τότ') οὖσης γῆς sit: adve- niens ex ea parte, quae tunc terra erat, ab Occidente. Ἐπε- λεῖν igitur eodem sensu accipiendum esset, quo saepissime apud Homerum legitur in notissimo versu

..... ἐπὶ κνέφας ἦλθε.

Verborum ἐπελεῖν et ἀπελεῖν formas facile inter se per- mutari, quod fieri nemo mirabitur, qui meminerit quam par- vum discrimen sit inter hoc et illud, testatur Thuc. I. 24 § 3, ubi οἱ τῶν Ἐπιδαμνίων δυνατοί, postquam a popularibus expulsi sunt, ἀπελθόντες μετὰ τῶν βαρβάρων λήζεσθαι dicuntur τοὺς ἐν τῇ πόλει. Optimates illos ἀπελεῖν non est mirandum quoniam ὁ δῆμος αὐτοὺς ἐξεδίωξε, quare Haasius veram lectio-

nem restituit, corrigens ἐπελθόντες postquam aggressi sunt.

Est autem alius locus, ubi ἐπανελθεῖν exspectaremus. Locus est Xen. Anab. III. 1 § 7. Ibi est: ἐπεὶ δὲ πάλιν ἦλθε (Xenophon), λέγει τὴν μαντείαν τῷ Σωκράτει. Xenophontem, auctore Socrate, oraculum Delphicum adiisse discimus ex iis quae praecedunt. Revertit igitur ad Socratem. Revertit autem num exprimi possit per πάλιν ἦλθε dubitandum esse mihi videtur. Multis locis Xenophon adverbio πάλιν usus est. Saepe significat retro, ut IV. 3 § 20 ὁ δὲ Χενοφῶν λαβὼν τῶν ὀπισθοφυλάκων τοὺς εὐζωνοτάτους ἔθει ἀνὰ κράτος πάλιν ἐπὶ τὸν πόρον cett.; aliis locis, cum verbo coniunctum id exprimit, quod Latine verbo cum *re* composito indicatur. Prior significatio a nostro loco aliena est, πάλιν ἐλθεῖν vero dici posse pro ἐπανελθεῖν mihi persuadere non possim, cum nusquam nisi hoc loco apud Xenophontem πάλιν ἵεναι eo sensu usurpatum reperire potuerim, quo Latine dicitur reverti.

Est enim Anab. IV. 3 § 12 (ἔφασαν) διαβάντες καὶ λαβόντες τὰ ἱμάτια πάλιν ἦκειν.

Anab. VI. 4 § 8 οἱ δὲ καὶ τέσσα καταλιπόντες ὡς χρήματ' αὐτοῖς κτησάμενοι ἤξοντες πάλιν cett..

Anab. VII. 2 § 10 Ὁ δὲ Σεύθης ἀκούσας ἤκουτα πάλιν cett..

Nulla autem loco est πάλιν ἵεναι, quare δὲ πάλιν ἦλθε corruptum esse veri simile mihi videtur e δ' ἐπανῆλθε, quod facillime fieri potuisse nemo erit, qui non statim videat.

Cum ἐπανελθεῖν sit redire, πάλιν ibi tantum addi potest, ubi quis denuo redit. Legimus autem Plut. Demetr. 10 ἐπεὶ δὲ πάλιν ἐπανελθὼν πρὸς τὴν Μουνυχίαν καὶ στρατοπεδεύσας ἐξέκοψε τὴν Φρούραν cett.. Demetrius, postquam Athenis poti-

tus erat, καταλιπὼν τὴν δύναμιν ἐν τῇ Μεγαρικῇ, προῆλθεν πυθόμενος τὴν Ἀλεξάνδρου γενομένην γυναῖκα.... οὐκ ἂν ἀηδῶς γενέσθαι μετ' αὐτοῦ (cap. 9). Deinde Munychiam redit. Non de n u o eo redire videtur Demetrius, quam ob rem πάλιν interpretamentum verbi ἐπανελθὼν esse dixerim, nec revocarem si quis omitteret. Cf. cap. VII ἐκ δὲ τῆς χώρας ὅσα φέρειν ἢ ἄγειν ἡδύναντο τοὺς στρατιώτας ὠφελεῖσθαι καὶ λαμβάνειν κελεύσας ἐπανῆλθεν ἐπὶ θάλασσαν cett..

Thuc. III. 91 § 2. Athenienses, Melon insulam frustra adorti, navigabant Oropum et, cum sub noctem eo appulissent, εὐθὺς ἐπορεύοντο (ἐπορεύονθ') οἱ ὁπλίται ἀπὸ τῶν νεῶν πεζῇ ἐς Τάνναγρον τῆς Βοιωτίας. Πεζός est pedester et terrester, ὀππονται ἵππικός equester, ναυτικός navalis, ἐνυδρός aqualis, πτηνός volucer. Cf. Her. VII. 84, Aesch. Pers. vs. 728, Plat. Pol. 288. a, Plat. Conv. 207. a.

Adverbium a πεζός derivatum est πεζῇ, cui opponuntur κατὰ θάλατταν et ναυσί, ut Plat. Pol. 289. e, Plat. Menex. 239. e. Dicuntur autem nostro loco illi gravis armaturae milites statim postquam navibus egressi sunt terrestri itinere Tanagram profecti esse. Scire vellem qua ratione illud iter facere potuissent nisi πεζῇ; quam ob rem πεζῇ supervacuum esse puto, additum a quodam, qui verbis ἀπὸ τῶν νεῶν alia opponi volebat.

Thuc. IV. 8 § 2 Demosthenes, postquam Pylum occupavit, Lacedaemoniorum classe appropriinquante, ὑπεκπέμπει Φθάσας δύο ναῦς ἀγγεῖλαι Εὐρυμέδοντι καὶ τοῖς ἐν ταῖς ναυσὶν ἐν Ζακύνθῳ Ἀθηναίοις παρεῖναι ὥς τοῦ χωρίου κινδυνεύοντος. Paulo ante audivimus Lacedaemonios sibi arcessivisse sexaginta naves quae ad

Coreyram erant, quae λαβοῦσαι τὰς ἐν Ζακύνθῳ Ἀττικὰς ναῦς ἀφικνοῦνται ἐπὶ Πύλον. Ex hisce igitur patet ad Zacynthum Atheniensium classem fuisse. Eius classis duces erant Eurymedon et Sophocles, qui, sex diebus in Pylo munienda consumptis, Demostheni quinque naves reliquerant, cum reliquis Coreyram profecti erant; cf. cap. 2 et cap. 5. Krügero verba ἐν Ζακύνθῳ suspecta esse video; dicit Thucydidem, si ea verba addidisset, sine dubio, repetito articulo, τοῖς ἐν ταῖς ναυσὶ ταῖς ἐν Ζακύνθῳ Ἀθηναίοις scripturum fuisse; cui sane observationi assentior. Sed mihi videtur Thucydides non scripturus fuisse ἐν ταῖς ναυσὶν. Nam VIII. 74 § 1 legimus τὴν δὲ Πάραλον ναῦν καὶ Χαϊρέαν ἐπ' αὐτῆς.... ἀποπέμπουσιν cett., II. 23 § 1 οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέστειλαν τὰς ἑκατὸν ναῦς.... καὶ χιλίους ὀπλίτας ἐπ' αὐτῶν cett., III. 8 οἱ δὲ (δ') ἐπὶ τῆς πρώτης νεὼς ἐκπεμφθέντες cett., VIII. 71 § 4 παραπλήσια δὲ καὶ οἱ ἐπὶ τῶν νεῶν αὐτοῖς ἔπασχον. Quid multa? Verba ἐν ταῖς ναυσὶν ab interprete addita esse existimo, cui ea quae praecedunt non satis dilucide indicare videbantur ad Zacynthum fuisse Atheniensium classem.

Ἐν παρέρῳ animadverto loco quem primum adscripsi (VIII. 74 § 1) male abundare ναῦν, quod vocabulum, quando Salaminiam memorat, Thucydides addere non solet, ut docent VIII. 74 § 5 μετὰ τῆς Σαλαμίνιας, VIII. 74 § 6 ἐκ τῆς Σαλαμίνιας, ibid. § 2 ἢ τε Πάραλος καὶ ἡ Σαλαμίνα. Itaque ad horum locorum exemplum corrigendi et magnam partem iam correcti sunt reliqui. Cf. Studd. Thucc. pg. 85 et 95.

Thuc. IV. 14 § 2. ἐγένετό τε (θ') ὁ θόρυβος μέγας καὶ ἀντηλλαγμένος τοῦ ἑκατέρων τρόπου περὶ τὰς ναῦς. Describitur hoc

capite pugna navalis, quae fiebat inter Athenienses et Lacedaemonios. Athenienses enim, qui duce Demosthene Pylum occupaverant, inde expellere conati sunt Lacedaemonii; Sphacteriam insulam, quae portui obiacet, firmo praesidio muniverant, metuentes ne ex illa profecti Athenienses sibi bellum inferrent, simul rati fore ut adversarii, illa insula occupata, hostium multitudine circumfusi diu se defendere non possent. Tum Athenienses terra marique adorti sunt, quibus fortiter resistentibus infectis rebus discedere coacti sunt. Advenit autem tertio die post Atheniensium classis, cuius paullo ante mentionem feci, quae proelium committit cum Lacedaemoniorum navibus, quarum magna pars deletur, nonnullae ab hostibus capiuntur. Quae cum animadverterent Lacedaemonii qui in litore erant, cladem illam aegerrime ferentes, quod suos quos in insula collocaverant cives intercipi intelligebant, ad opem illis ferendam venerunt et armati in mare ingressi sunt, naves suas manibus apprehenderunt et ad se retraxerunt. Illo tempore ἐγένετό τε (θ') ὁ θόρυβος μέγας καὶ ἀντηλλαγμένος τοῦ ἑκατέρω τρόπου περὶ τὰς ναῦς.

Secundum lexicon Mehlerianum ἀντηλλαγμένος τοῦ τρόπου est discrepans a solita ratione. Krügerus ad τρόπου annotat: „Der Gen. steht hier wohl in sofern ἀντηλλαγμένος eine Entfernung bezeichnet.”

Locum autem unde appareat ἀνταλλάττειν vel ἀνταλλάττεσθαι illam discrepandi significationem habere neque addit Lexicon illud, neque reperire potui, quare ipse Thucydides quid ἀνταλλάττειν sit nos doceat, qui III. 82 § 3 haec dicit: καὶ τὴν εἰσθυῖαν ἀξίωσιν τῶν ὀνομάτων ἐς τὰ ἔργα (ἐργ') ἀντήλλαξαν τῇ δικαιοῦσει. τόλμα μὲν γὰρ ἀλόγιστος ἀνδρεία φιλέταιρος

ὠνομάσθη ¹⁾, μέλλησις δὲ προμηθῆς δειλία εὐπρεπής, τὸ δὲ σῶφρον τοῦ ἀνδρὸς πρόσχημα cett.

Ἀνταλλάττειν igitur est commutare, mutare ita ut aliud veniat in locum eius rei quae mutata sit, θόρυβος ἀντηλλαγμένος igitur est tumultus commutatus. Verbum saepe in Medio usurpatur et illud quo aliqua res commutatur additur Genitivo casu, ut Demosth. Phil. II. § 10 κέκρισθε γὰρ ἐκ τούτων τῶν ἔργων μόνοι τῶν πάντων μηδενὸς ἂν κέρδους τὰ κοινὰ δίκαια τῶν Ἑλλήνων προσέθαι, μηδ' ἀνταλλάξασθαι μηδεμιᾶς χάριτος μηδ' ὠφελείας τὴν εἰς τοὺς Ἕλληνας εὐνοίαν. Itaque nostro loco tumultus ratione commutaretur, quod intelligere non possum.

A quo autem vocabulo pendet Genitivus ille τοῦ τρόπου, cum viderimus a vocabulo ἀντηλλαγμένος cum pendere non posse? Responsum dat versio, quam Valla dedit: „commutata amborum ad naves forma dimicandi” ex qua apparet illum omisisse καί. Sic vertentibus omnia perspicua sunt, cum auctor indicet qua in re consisteret illa commutata utriusque populi dimicandi ratio iis quae sequuntur: οἱ τε γὰρ Λακεδαιμόνιοι ὑπὸ προθυμίας καὶ ἐκπλήξεως, ὥς εἰπεῖν, ἄλλ' οὐδὲν ἢ ἐκ γῆς ἐναυμάχουν, οἱ τε (τ') Ἀθηναῖοι κρατοῦντες καὶ βουλόμενοι τῇ παρούσῃ τύχῃ ὥς ἐπὶ πλεῖστον ἐπεξελθεῖν ἀπὸ νεῶν ἐπεζομάχουν.

Versio illa, licet optime cum eo sensu quem in loco nostro inesse Thucydides voluerit congruat, in verbis inesse mihi non videtur, nisi legamus: ἐγένετό θ' ὁ θόρυβος μέγας ἀντηλλαγμένου τοῦ ἑκατέρων τρόπου περὶ τὰς ναῦς, quorum sensus

¹⁾ Cf. Studd. Thucc. pg. 47.

sit hic: tumultus qui circa naves oriebatur magnus erat quoniam commutata erat utriusque populi dimicandi ratio. Genitivus igitur est is, quem Genitivum circumstantiae dicunt.

Thucydidem autem non praetermittere talis rerum commutationis mentionem indicio est quod legimus IV. 12 § 3 ἐς τοῦτο τε περιέστη ἡ τύχη ὥστε (ὥστ') Ἀθηναίους μὲν ἐκ γῆς τε καὶ ταύτης Λακωνικῆς ἀμύνεσθαι ἐκείνους ἐπιπλέοντας, Λακεδαιμονίους δὲ (δ') ἐκ νεῶν τε καὶ ἐς τὴν ἑαυτῶν, πολεμίαν οὔσαν, ἐπ' Ἀθηναίους ἀποβαίνειν.

Narrat Thucydides (IV. 66) eos qui Megaris popularium principes essent urbem Atheniensibus tradere voluisse. Inter illos convenerat ut Athenienses longis muris potirentur, ne e Nisaea, Megarensium portu, Peloponnesii oppido auxilium ferrent. Ut vero Athenienses muris potiri possent, hoc excogitabant. Navigiolum, veluti latrones, plaustro impositum per fossam noctu ad mare portare et enavigare consueverant ἐκ πολλοῦ τεθεραπευκότες τὴν ἀνοιξίν τῶν πυλῶν. Illud navigiolum antequam illucesceret in oppidum rursus κατὰ τὰς πύλας ἐσῆγον (cap. 67). Athenienses statuta die in insidiis collocaverant sexcentos gravis armaturae milites duce Hippocrate atque alios ad Enyalii templum. Cum vero plastrum πρὸς ταῖς πύλαις esset, portis apertis, Athenienses ex insidiis cursu ad portas contenderunt, cum eo pervenire vellent πρὶν ξυγκληθῆναι τὰς πύλας, arbitantes fore ut plastrum impediret quominus portae clauderentur. Quod cum factum esset interfece-
runt τοὺς κατὰ πύλας φύλακας (§ 5). Quater in iis quae praecedunt vocabulo πυλῆ additur articulus, qui nostro loco

in compluribus MSS. est. Quam ob rem non dubito, addito articulo, κατὰ τὰς πύλας proponere. Locorum ad quos provocat Krügerus in Gramm. § 50. 2. 15 alia ratio est.

Articuli male omissi aliud exemplum praebent ea quae legimus apud Isocratem, Euag. § 68. Ibi laudatur Euagoras quod tam strenue a rege Persarum se defendit; ὅτε δ' ἦν αὐτῷ σύμμαχος, τοσούτῳ χρησιμώτερον αὐτὸν παρέσχε τῶν ἄλλων ὥσθ' ὁμολογουμένως μεγίστην αὐτῷ συμβαλέσθαι δύναμιν εἰς τὴν ναυμαχίαν τὴν περὶ Κνίδου cett., ceteris tanto meliorem socium se praebuit ut omnium consensu permagnam ei opem tulerit. Haec non quadrare facile perspicitur; Isocrates non vult dicere Euagoram permagnam opem tulisse sed maximam. Reponamus igitur τὴν μεγίστην δύναμιν: omnia optime se habebunt.

Thuc. IV. 68 § 2. ξυνέπεσε γὰρ καὶ τὸν Ἀθηναίων κήρυκα (κήρυκ') ἀφ' ἑαυτοῦ γνώμης κηρῦξαι τὸν βουλόμενον ἰέναι Μεγαρέων μετὰ (μετ') Ἀθηναίων θησόμενον τὰ ὅπλα (ὁππλα). Si comparamus Thuc. V. 60 § 1 καὶ οἱ μὲν ταῦτα (ταῦτ') εἰπόντες [τῶν Ἀργείων] ¹⁾ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ οὐ τοῦ πλήθους κελεύσαντος εἶπον et VIII. 47 § 2 τὸ δὲ πλεον καὶ ἀπὸ σφῶν αὐτῶν οἱ ἐν τῇ Σάμῳ τριήραρχοί τε τῶν Ἀθηναίων καὶ δυνατώτατοι ὥρμηντο (ὥρμηντ') εἰς τὸ καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν, videmus illis locis ἀφ' ἑαυτῶν et ἀπὸ σφῶν αὐτῶν dici, non addito γνώμης, quam ob rem etiam nostro loco illud vocabulum abesse malim. Cf. Krüger. Griech. Spr. § 68. 16. 7. Non huc pertinere exis-

¹⁾ „Verba uncinis inclusa rectissime omisit unus codex non optimae notae” Studd. Thucc. pg. 76.

timo Dem. de Cor. § 161 οὐκ ἀπὸ τῆς ἐμαυτοῦ γνώμης μόνον ταῦτα συμφέρειν ὑπολαμβάνων; nam ibi articulus additus est.

Thuc. IV. 70 § 1 Brasidas, postquam audivit Athenienses Megarensium longis muris potitos esse, nuntium mittit ad Boeotios iubens illos cum suis copiis obviam sibi venire ἐπὶ Τριποδίτικον — ἔστι δὲ κόμη τῆς Μεγαρίδος, ὄνομα τοῦτο (τοῦτ') ἔχουσα (ἔχουσ'), ὑπὸ τῷ ὄρει τῇ Γερανίᾳ — καὶ αὐτοὺς ἔχων ἦλθεν cett.. His vocabulis abesse malim τῷ ὄρει. Nam non patet cur hoc loco Thucydides addidisset quid esset illa Γερανία, cum I. 107 § 2 διὰ δὲ τῆς Γερανίας οὐκ ἀσφαλὲς ἐφαίνετο (ἐφαίνεται) αὐτοῖς Ἀθηναίων ἐχόντων Μέγαρον καὶ Πηγὰς πορεύεσθαι omiserit; neque erat verendum ne quis praep. ὑπὸ non recte intelligeret.

Notam illam rem Thucydidem non addidisse probant etiam ea, quae legimus I. 108 § 1 καὶ Λακεδαιμόνιοι ἐς τὴν Μεγαρίδα (Μεγαρίδ') ἐλθόντες καὶ δενδροκοπήσαντες ¹⁾ πάλιν ἀπῆλθον ἐπ' οἶκον διὰ Γερανίας καὶ Ἰσθμοῦ. Cf. I. 107 § 3.

Thuc. IV. 78 § 3. ὥστε (ὥστ') εἰ μὴ δυναστεία μᾶλλον ἢ ἰσονομία ἐχρῶντο τὸ ἐγχώριον οἱ Θεσσαλοί, οὐκ ἂν ποτε προῆλθεν (Brasidas) cett.. Vertunt haec: Quare nisi Thessali patrio instituto paucorum dominatu usi fuissent, Brasidas profecto nunquam ulterius progressus fuisset. Χρῆσθαι semper cum Dativo coniungitur; dicitur autem χρῆσθαι τινὶ τι, τινι πρὸς τι, εἰς τι, ἐπὶ τι. Cf. Xen. Anab. VII. 2 § 24, Xen. Anab. I. 4 § 15, Lys. pro. Mil. § 5. Quam ob rem τὸ ἐγχώριον obiectum verbi χρῆσθαι esse

¹⁾ De hac forma vid. Studd. Thuce. pg. 119.

non potest, nec magis dictum esse potest eo modo, quo Dativo a χρῆσθαι pendenti τι additur.

Scholiasta explicat τὸ ἐγχώριον per ἐγχωρίως; quod ne accipiamus impedit constans usus, qui cum verbo χρῆσθαι, ubi significat adhibere ad aliquid, vel in aliqua re, coniungit adiectiva, ita tamen ut semper plurali numero usurpentur, quod fecit Thuc. I. 3 § 4 θαλάσση πλείω χρώμενοι, II. 11 § 5 λογισμῷ ἐλάχιστα χρώμενοι, II. 15 § 4 ἐκείνη (τῇ κρήνῃ) ἐχρῶντο τὰ πλείστου ἄξια. Cf. praeterea Xen. Hell. VI. 1 § 15, VI. 2 § 27.

Ἐγχώριος est indigena; ἐγχώριοι dicuntur ἥρωες (Thuc. II. 74 § 1), θεοί (Thuc. I. c., Soph. Trach. vs. 182, Soph. Electr. vs. 67), alicuius regionis incolae (Soph. Oed. Col. vs. 875, Eurip. Ion. vs. 1167). Fac tamen τὸ ἐγχώριον adverbialiter positum esse, utique scribendum foret κατὰ τὸ ἐγχώριον, secundum patrios populi mores. Sed suspicor interpretem aliquem adscripsisse τὸ ἐγχώριον, ut indicaret illam regiminis formam (δυναστεία χρῆσθαι) moris fuisse antiqui et proprii Thessalorum.

Thuc. IV. 82. Περδίκκας δὲ Βρασίδαν καὶ τὴν στρατιὰν εὐθὺς λαβὼν μετὰ τῆς ἑαυτοῦ δυνάμεως στρατεύει ἐπὶ (ἐπ') Ἀρριβαῖον τὸν Βρομεροῦ, Λυγκηστῶν Μακεδόνων βασιλέα cett.. Conferentibus ea, quae Thucydides iam scripsit II. 99 § 2 τῶν γὰρ Μακεδόνων εἰσὶ καὶ Λυγκησταὶ facile omnibus persuasum iri arbitror e margine in scriptoris verba irrepsisse Μακεδόνων.

Thuc. IV. 94 § 2. καθεστῶτων δὲ (δ') ἐς τὴν τάξιν καὶ ἤδη μελλόντων ξυνιέναι, Ἴπποκράτης ὁ στρατηγὸς ἐπιπαριῶν τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀθηναίων παρεκελεύετό τε καὶ ἔλεγε τοιαῦδε. Ineunte capite dictum est Ἀθηναῖοι δὲ (δ') οἱ μὲν ὀπλῖται....

ἐτάξαντο. Satis notum erat Hippocratem illum, τὸν Ἀρίφρωνος, Atheniensium ducem fuisse, praesertim cum Thucydides diserte dixisset IV. 66 § 2 γνόντες δὲ (δ') οἱ τοῦ δήμου προστάται οὐ δυνατὸν τὸν δῆμον ἐσόμενον ὑπὸ τῶν κακῶν μετὰ σφῶν καρτερεῖν, ποιοῦνται λόγους δείσαντες πρὸς τοὺς τῶν Ἀθηναίων στρατηγούς, Ἴπποκράτη ¹⁾ τε τὸν Ἀρίφρωνος cett.. Legimus praeterea initio capitis 93 Τοιαῦτα (Τοιαῦθ') ὁ Παγώνδας τοῖς Βοιωτοῖς παραίνεσας ἔπεισεν ἵεναι ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους cett. et § 2 τῷ δὲ (δ') Ἴπποκράτει ὄντι περὶ τὸ Δῆλιον ὡς ἡγγέλθη ὅτι Βοιωτοὶ ἐπέρχονται, πέμπει ἐς τὸ στράτευμα κελεύων ἐς τάξιν καθίστασθαι, καὶ αὐτὸς οὐ πολλῷ ὕστερον ἐπῆλθε. Contextus igitur nos docet Hippocratem Athenienses, non Boeotios adhortatum esse, quare suspicor emblemata esse τῶν Ἀθηναίων. Cf. IV. 77 § 1, IV. 89 § 1, IV. 67 § 2 οἱ οὖν Ἀθηναῖοι . . . ὑπὸ νύκτα πλεύσαντες ἐς Μινώαν . . . ὀπλίταις ἑξακοσίοις, ὧν Ἴπποκράτης ἦρχεν cett., ubi melius fortasse erit, addito articulo, legere ὁ Ἴπποκράτης, quippe qui superiore capite nominatus sit, cum statim sequatur οἱ δὲ μετὰ τοῦ Δημοσθένους.

In extremis huius capitis verbis supervacua esse τε καὶ ἔλεγε iam monuit V. Cl. van Herwerden, Studd. Thucc. pg. 35.

In eodem nomine gentilicio peccatum esse mihi videtur Thuc. IV. 65 § 3. Leontini bellum gerentes cum Syracusanis anno 427 a. Chr. legatos miserunt Athenas, qui rogarent ut sibi opem ferrent Athenienses. Hi affinitatis praetexto usi, re vera tamen ut prohiberent quominus e Sicilia Lacedaemo-

¹⁾ Ἴπποκράτην mutavi in Ἴπποκράτη monente V. Cl. van Herwerden, qui Studd. Thucc. pg. 125 haec scribit: „Ubique scribam Δημοσθένη, Ἐρμοκράτη, sim., licet plerumque repugnantibus libris. Has enim formas vetustior Atthis sola admittit.”

niis frumentum mitteretur, viginti naves Leontinis auxilio miserunt. Sequenti anno maiorem classem eo miserunt, ducibus Pythodoro, Sophocle, Sostratidae filio, Eurymedonte.

Anno 424 a Chr. autem Siciliae oppidis Hermocrates Syracusanus persuasit ut pacem inter se facerent, quo facto Atheniensium classis Siciliam reliquit. ἐλθόντας δὲ τοὺς στρατηγοὺς οἱ ἐν τῇ πόλει Ἀθηναῖοι τοὺς μὲν Φυγῇ ἐζημίωσαν, Πυθόδωρον καὶ Σοφοκλέα, τὸν δὲ τρίτον, Εὐρυμέδοντα, χρήματα (χρήματ') ἐπράξαντο. cett.. Dubium esse non potest quin οἱ ἐν τῇ πόλει, qui duces condemnant, Athenienses sint, quare vocabulum Ἀθηναῖοι perperam additum esse mihi constat.

In talibus locutionibus non addi nomen proprium docent multi loci, e. g. Thuc. I. 24 § 3 οἱ . . . ἐλγίζοντο τοὺς ἐν τῇ πόλει, IV. 122 § 3 οἱ ἐν ταῖς νήσοις omisso vocabulo ὄντες (Krüg. Bruchst.), VIII. 98 § 2 λέγων ὥς καὶ οἱ ἐν τῇ πόλει . . . ξυμβέβηκασι, VI. 51 § 2 τῶν ἐν τῇ πόλει πρὸς τὴν ἐκκλησίαν τετραμμένων. Cf. Xen. Hell. I. 1 § 20, II. 3 § 34.

Thuc. IV. 122 § 1 Brasidas cum Scionaeis, qui nuper ab Atheniensibus defecerant, Menden et Potidaeam tentare vult. Veniunt interea ad eum ex Atheniensibus Aristonymus, e Lacedaemoniis Athenaeus περιαγγέλλοντες indutias factas esse. Οἱ δὲ τῷ Βρασίδῃ ἀνήγγελλον τὴν ξυνθήκην. Verbum ἀναγγέλλειν renuntiare usurpatur apud Aeschylum de iis qui oraculum renuntiant, Prom. vs. 661

ἦκου δ' ἀναγγέλλοντες αἰολοστόμοις (χρησμοῦς)

Legitur apud Euripidem, Iph. Taur. vs. 761

λόγῳ Φράσω σοι πάντ' ἀναγγεῖλαι Φίλοις

verbis dicam tibi omnia ut amicis renuntiare possis,

quo loco usurpatur de iis rebus cum Iphigeniae amicis communicandis quae in literis scriptae erant, ubi tamen ἀπαγγεῖλαι legendum esse monet Elmsleius.

De iis qui renuntiant dicitur praeterea Xen. Anab. I. 3 § 21 ἀκούσαντες δὲ ταῦτα (ταῦθ') οἱ αἵρετοὶ ἀναγγέλλουσι τοῖς στρατιώταις, ubi dicitur de iis qui Cyrum adierant eumque rogaverant quo Graecos ducturus esset. Eo autem loco V. Cl. Cobet verbum mutavit in ἀπαγγέλλουσι, ut ibid. § 19 ὅ, τι δ' ἂν πρὸς ταῦτα λέγῃ ἀναγγεῖλαι refinxit in ἀπαγγεῖλαι. Cf. ibid. VI. 4 § 25.

Apud Thucydidem nusquam verbum ἀναγγέλλειν reperimus nisi hoc loco; ibi vero locus non est significationi renuntiandi et vocabulum usurpatum esse videmus eo sensu, quo ceteris locis ἀπαγγέλλειν usurpatur. Quocirca recipiendum esse mihi videtur quod Krügerus adscripsit ἀπήγγελλον, quo verbo Thucydides usus est III. 4 § 1 καὶ οἱ Ἀθηναῖοι . . . ὡς ἑώρων, ἀπήγγειλαν μὲν οἱ στρατηγοὶ τὰ ἐπεσταλμένα.

Quae in illo capite mox sequuntur duobus vitiis inquinata esse puto. Verba sunt haec: ἀπαράσκευοι δὲ (δ') οἱ Μυτιληναῖοι καὶ ἑξαίφνης ἀναγκασθέντες πολεμεῖν ἔκπλουν μὲν τινα (τιν') ἐποίησαντο τῶν νεῶν ὡς ἐπὶ ναυμαχίᾳ ὀλίγον πρὸ τοῦ λιμένος cett.. Ἐκπλοὺς est profectio navium, neque usquam nisi hoc loco Thucydides addit τῶν νεῶν, quod plane supervacuum esse facile omnes mihi assentientur comparato Thuc. I. 65 § 1 ἔκπλουν ποιεῖται λαθὼν τὴν Φυλακὴν τῶν Ἀθηναίων. Aberraverunt fortasse scribae oculi ad ea quae mox sequuntur καταδιωχθέντες ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν νεῶν.

Non obstare videntur ea quae legimus Xen. Hell. II. 1 § 17 Λύσανδρος δ' ἐκ τῆς Ῥόδου παρὰ τὴν Ἰωνίαν ἐκπλεῖ πρὸς τὸν Ἑλλήσποντον πρὸς τε τῶν πλοίων τὸν ἑκπλοῦν καὶ ἐπὶ τὰς ἀφροστηκυίας αὐτῶν πόλεις. Nam cum hic non universe de navibus sermo sit necessarium erat addi quas naves peteret Lysander. Videtur enim eo navigasse ut navibus onerariis suis liberum e Ponto exitum praestaret.

Vocabulum *ναῦς* multis locis male abundare docet V. Cl. van Herwerden, Studd. Thucc. pg. 92 et 96.

Alterum vitium inesse mihi videtur in vocabulo *ναυμαχία*. Thucydidem enim constanter in illa locutione Accusativo usum esse testantur loci quales sunt II. 85 § 2 οἱ . . . τὰς προὔπαρχούσας ἐξηρτύνοντο (ἐξηρτύνονθ') ὥς ἐπὶ ναυμαχίαν, I. 48 § 1 ἀνήγοντο (ἀνήγονθ') ὥς ἐπὶ ναυμαχίαν. Itaque vix credendum est eum hoc loco et VI. 34 § 5 ἐπὶ ναυμαχίᾳ scripsisse; quapropter etiam illis locis reponendum esse censeo ἐπὶ ναυμαχίαν. Cf. Xen. Hell. I. 1 § 12 et § 16.

Xen. Hell. I. 4 § 15 ¹⁾ inducuntur Atheniensium nonnulli, qui Alcibiadem de iis quae exsul fecerat excusant, ratione habita miserrimae vitae condicionis qua tunc erat, cum necessitate cogeretur θεραπεύειν τοὺς ἐχθίστους, κινδυνεύων ἀεὶ παρ' ἡμέραν ἀπολέσθαι. Mirum in modum παρὰ hoc loco usurpatum esse videmus si alios locos conferimus. Παρὰ enim, ubi tempus

¹⁾ Secutus sum editionem quae, curante Ludovico Dindorfio, prodiit Lipsiae anno MDCCCLXXIV.

indicat, est per, ut Xen. Mem. II. 1 § 2 ὅπως μὴ τὰ τῆς πόλεως ἄπρακτα γίνηται παρὰ τὴν ἐκείνου ἀρχήν et Isocr. Nicocl. § 24, ubi orator Carthaginienses et Lacedaemonios dicit οἱ μὲν ὀλιγαρχουμένους, παρὰ δὲ τὸν πόλεμον βασιλευμένους. Cf. Plat. Phaed. 116. d, Rep. III. 412. d. Nostro tamen loco non tam dicitur Alcibiades per totum diem in periculo fuisse, quam quotidie, quod vero est καθ' ἡμέραν, ut Soph. Oed. Col. vs. 1364

ἄλλους ἐπαιτῶ τὸν καθ' ἡμέραν βίον.

Cf. Dem. adv. Neaer. ἢ ποῖ οὐκ ἐλήλυθεν ἐπὶ τῷ καθ' ἡμέραν μισθῷ; Fac tamen verba παρ' ἡμέραν illo sensu accipi posse, male abundare mihi videntur; nihil enim aliud dicunt quam quod per αἰεί indicatur. Quapropter integra Xenophontis verba esse iudico κινδυνεύων αἰεί ἀπολέσθαι, abiecto interpretamento, quod cognoscere possumus e perperam usurpata praepositione παρά.

Xen. Hell. I. 7 § 2 legimus post pugnam navalem ad Arginusas factam duo ex Atheniensium ducibus Athenas non rediisse. τῶν δὲ (δ') ἑξ̄ καταπλευσάντων (sequuntur eorum nomina) Ἀρχέδημος ὁ τοῦ δήμου τότε προεστικῶς ἐν Ἀθήναις καὶ τῆς διαβελίας ἐπιμελόμενος Ἐρασινίδῃ ἐπιβολὴν ἐπιβαλὼν κατηγορεῖ ἐν δικαστηρίῳ cett.. Sex illi duces redeunt Athenas, ibi accusatur unus ex iis ab Archedamo, qui erat τοῦ δήμου τότε προεστικῶς, qui simul erat τῆς διαβελίας ἐπιμελόμενος. Quis non intelligit illum δῆμον fuisse τὸν τῶν Ἀθηναίων? Fac tamen verba ἐν Ἀθήναις scripsisse Xenophontem, dixisset τοῦ ἐν Ἀθήναις. Itaque non puto quemquam mihi adversaturum esse delenti supervacuum ἐν Ἀθήναις.

In notissimo illo iudicio quod tum factum est, Euryptolemus pro reis verba facit. In oratione quam habuit Athenienses monuit ne leges violarent, quod facturi essent nisi statuissent ut singuli duces pro se quisque causam dicerent. Δεινὰ δ' ἂν ποιήσαιτε (ποιήσαιτ'), ait § 28, εἰ Ἀριστάρχω μὲν πρότερον τὸν δῆμον καταλύοντι, εἴτα δὲ (δ') Οἰνόην προδιδόντι Θηβαίοις πολέμοις οὔσιν, ἔδοτε (ἔδοθ') ἡμέραν ἀπολογήσασθαι cett.. Aristarchus, ἀνὴρ ἐν τοῖς μάλιστα καὶ ἐκ πλείστου ἐναντίος τῷ δῆμῳ, decipit τοὺς ἐν τῇ Οἰνῷ, dicens eos quoque qui in urbe erant de ceteris rebus cum Lacedaemoniis transegisse et oportere etiam illos locum illum Boeotiis tradere, ut docet nos Thuc. VIII. 90 § 1 et 98 § 2. Si quis proditione oppidum tradit, hunc hostibus id tradere, non amicis nemo est qui non statim intel- ligat. Oenoe oppidum Thebanis traditum est anno 411 a. Chr.; iudicium illud factum est anno 406 a. Chr. Nemo igitur Athe- niensis ignorabat Thebanos illo tempore hostes fuisse. Quam ob causam πολέμοις οὔσιν additamentum esse dixerim Atheniensi- bus qui Euryptolemum orantem audiebant non necessarium.

Xen. Hell. II. 1 § 28 Lysander necopinato Atheniensium classem petit, dispalatis illorum militibus. Κόνων δὲ (δ') ἰδὼν τὸν ἐπίπλουν, ἐσήμηνεν εἰς τὰς ναῦς βοηθεῖν κατὰ κράτος. Notum discrimen est inter κατὰ κράτος et ἀνὰ κράτος. Hoc Suidas explicat per μετὰ πάσης σπουδῆς, quo sensu legitur apud Xe- nophontem, Anab. I. 8 § 1 Πατηγύας ἀνὴρ Πέρσης . . . προ- φαίνεται ἐλαύνων ἀνὰ κράτος ἰδροῦντι¹⁾ τῷ ἵππῳ et Anab. I.

¹⁾ Notum est verbum ἰδροῦν Ionica dialecto habere ω, ubi Attica dialectus habet ου vel οι, ut Hom. II. XI. 597

10 § 15 καὶ ὁ Λύκιος ἤλασέ τε καὶ κατιδὼν ἀπαγγέλλει ὅτι Φεύγουσιν ἀνὰ κράτος. Cf. Xen. Anab. I. 8 § 19 ἀνὰ κράτος διώκειν, *ibid.* IV. 3 § 20, § 21, § 22, Xen. Cyr. IV. 2 § 30, *ibid.* I. 4 § 23 et Bekk. Anecd. pg. 337 ἀγκράτος ἐλαύνω· εἶπε Ξενοφῶν κατὰ συγκοπὴν, ἀντὶ τοῦ ἀνὰ κράτος. σὺ δὲ ἄμεινον ποιήσεις μὴ χρώμενος τῇ λέξει, ex quibus patet ἀγκρατῶν ἐλαύνοντα pg. 329 mutandum esse in ἀγκράτος.

Κατὰ κράτος contra est vi et iungitur cum verbo αἰρεῖν, ut Thuc. III. 97 § 2 ὅδε.... ἐχώρει ἐπὶ (ἐπ') Αἰγυπίου, καὶ κατὰ κράτος αἰρεῖ ἐπιόν et Isocr. Paneg. 119 Κύθηρα δὲ κατὰ κράτος εἶλον; cf. Xen. Hell. VII. 1 § 28 καὶ Καρύας μὲν ἐξαιρεῖ κατὰ κράτος et Xen. Hell. II. 1 § 19 προσβαλόντες δὲ τῇ πόλει αἰροῦσι κατὰ κράτος. Dicitur etiam de violento imperio, ut Thuc. VIII. 70 § 1 οἱ τετρακόσιοι.... τὰ δὲ (δ') ἄλλα (ἄλλ') ἔνεμον κατὰ κράτος τὴν πόλιν et Thuc. III. 103 § 1 ὅσοι Σικελῶν κατὰ κράτος ἀρχόμενοι ὑπὸ Συρακοσίων αὐτοῖς ξυνεπολέμουν.

Quibus animadversis non pluribus verbis opus esse puto

Νηλῆϊαι Ἴπποι

ἰδρῶσαι, ἦγον δὲ Μαχάονα ποιμένα λαῶν.

Hoc loco autem cum omnia MSS. habeant ἰδρῶντι retinenda esse videtur forma, quae apud ceteros Atticos scriptores usitata est, licet fieri possit ut Ionica forma tuenda sit Hell. V. 5 § 7 ἵππεύς τις προσήλαυνε καὶ μάλα (μάλ') ἰσχυρῶς ἰδρῶντι τῷ Ἴππῳ. Nam eo loco optima MSS. habent ἰδρῶντι, nec mirandum est si uno alterove loco illa forma usus est Xenophon, qui non raro formis Attica dialecto alienis usus est, cuius rei exempla sunt πέπαμαι pro κέκτημαι, μαστεύειν pro ζητεῖν, ἀντίος pro ἐναντίος, ἐκεράσθην pro ἐκράβην, φάους pro φωτός, ὑποβημοσύνη pro συμβουλή, μαστήρ pro ζητητής, ἐργαστήρ pro ἐργάτης multaue alia vocabula ex Ionica vel Dorica dialecto petita. Vid. Cob. Novv. Lectt. pg. 388, passim.

ut appareat nostro loco κατὰ κράτος mutandum esse in ἀνὰ κράτος, quem ad modum Xen. Anab. I. 8 § 19 ἐδίωκον κατὰ κράτος mutavit in ἀνὰ κράτος V. Cl. Cobet.

Quem citavi locum Thuc. III. 103 § 1, in eo vitium mihi videorprehendisse. Narrantur ibi Athenienses, qui in Sicilia erant, Inessam, Siciliae oppidum cuius arcem Syracusani tenebant, aggressi esse cum sociis Graecis καὶ ὅσοι Σικελῶν κατὰ κράτος ἀρχόμενοι ὑπὸ Συρακοσίων καὶ ξύμμαχοι ὄντες ἀποστάντες αὐτοῖς ἀπὸ Συρακοσίων ξυνεπολέμουν. Per se clarum est a quibus illi ξύμμαχοι defecerint; vocabula ἀπὸ Συρακοσίων mirum in modum seiunguntur a verbo ἀποστάντες quo pertinent, contra collocata sunt inter Dativum αὐτοῖς et verbum unde pendet Dativus ille. Itaque verba ἀπὸ Συρακοσίων interpolata esse suspicor.

Xen. Hell. II. 3 Therameni Critias obiicit quod semper eorum partes sequatur quorum in potestate rem publicam fore intelligat, cuius rei exempla nonnulla affert. Postquam illo modo graviter in Theramenem invecus est haec loquitur: δεῖ δέ (δ'), ὦ Θηράμενες, ἄνδρα τὸν ἄξιον ζῆν οὐ προάγειν μὲν δεινὸν εἶναι εἰς πράγματα τοὺς συνόντας, ἦν δέ τι ἀντικόπη, εὐθὺς μεταβάλλεσθαι, ἀλλ' ὥσπερ ἐν νηὶ διακονεῖσθαι, ἕως ἂν εἰς οὖρον καταστῶσιν· εἰ δὲ μή, πῶς ἂν ἀφίκοντό ποτε (ποτ') ἐνθα δεῖ, εἰ ἐπειδὴν τι ἀντικόπη, εὐθὺς εἰς τὰναντία πλέοιεν (§ 31). Dicit igitur boni viri esse, si quid adversi acciderit luctari et summa ope niti ut res in melius restituatur, sicut nautae faciunt, post quae verba addit: nisi hoc facerent, quomodo unquam pervenirent quo tendunt? Nota ellipsi εἰ δὲ μή saepissime utuntur Graeci; cuius rei exempla addam duo: Xen.

Anab. VII. 7 § 17 Ἡμεῖς τοίνυν, ἔφασαν οἱ Λάκωνες, ἀπίοιμεν ἂν ὅποτε τὸν μισθὸν ἔχοιεν οἱ ταῦτα (ταῦθ') ἡμῖν καταπράξαντες· εἰ δὲ μή, ἐρχόμεθα μὲν καὶ νῦν βοηθήσοντας τούτοις καὶ τιμωρῶμενοι ἄνδρας οἱ τούτους παρὰ τοὺς ὅρκους ἠδίκησαν, quo loco non additur τὸν μισθὸν ἔχουσι vel simile quid.

Alter locus est ibid. § 19 ἐκέλευε δὲ μάλιστα μὲν αὐτῷ τῷ Λάκωνε ἐλθεῖν παρὰ Σεύθην περὶ τοῦ μισθοῦ, καὶ οἶσθαι ἂν Σεύθην πεῖσται· εἰ δὲ μή, Ξενοφῶντα σὺν αὐτῷ πέμπειν, καὶ συμπράξειν ὑπισχνεῖτο, ubi nullo verbo explicantur vocabula εἰ δὲ μή.

Quibus observatis nemo non sentiet in Critiae oratione post εἰ δὲ μή, πῶς ἂν ἀΦίκοιντό ποτε (ποτ') ἔνθα δεῖ omittenda esse verba εἰ ἐπειδὴν τι ἀντικόψῃ, εὐθὺς εἰς τὰναντία πλέοιεν. Magnam partem ex iis quae praecedunt adscripta esse ea verba veri simile est, ut explicarent εἰ δὲ μή.

Tali modo additamentum e margine in textum illatum esse dixerim Xen. Anab. V. 7 § 29 Ζήλαρχος μὲν ὁ ἀγορανόμος εἰ μὲν ἀδικεῖ, οἴχεται ἀποπλέων οὐ δοὺς ὑμῖν δίκην· εἰ δὲ μή ἀδικεῖ, Φεύγει ἐκ τοῦ στρατεύματος δείσας μὴ ἄκριτος ἀποθάνῃ, ubi post εἰ δὲ μή annotatiunculam esse ἀδικεῖ facile mihi datum iri credo. Cf. Lys. de caed. Erat. § 21, ubi Euphiletus, postquam ἡ θεράπαινα eum certiore fecit, uxorem eius stupri consuetudinem facere cum Eratosthene, haec imperat: ὅπως τοίνυν ταῦτα μηδεὶς ἀνθρώπων πεύσεται· εἰ δὲ μή, οὐδὲν σοι κύριον ἔσται τῶν πρὸς ἔμ' ὁμολογημένων, § 36 οὗτοι τοίνυν περὶ τῶν τοιούτων τοῖς ἀδικουμένοις τοιαύτην δίκην λαμβάνειν παρακελεύονται. οἷς ὑμᾶς ἀξιῶ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν· εἰ δὲ μή, τοιαύτην ἄδειαν τοῖς μοιχοῖς ποιήσετε cett., § 47 ἐγὼ . . . οὐκ ἰδίαν ὑπὲρ ἑμαυτοῦ νομίζω ταύτην γενέσθαι τὴν τιμωρίαν· οἱ γὰρ τοιαῦτα πράττοντες . . . ἤττον . . . ἐξαμαρτήσονται, ἂν καὶ ὑμᾶς ὁρᾷσι τὴν

αὐτὴν γνώμην ἔχοντας, εἰ δὲ μή, πολὺ κάλλιον τοὺς μὲν κειμένους νόμους ἔξαλειψαι cett. et Eur. Andr. vs. 242

καλῶς γε χρωμέναισιν· εἰ δὲ μή, οὐ καλὰ.

Xen. Hell. III. 2 Aracus, Naubates et Antisthenes, Lacedaemoniorum legati, qui in Asiam venerant ut viderent quomodo ibi res se haberent, Lampsaci coenant cum Dercylida, qui exercitui praeerat. Inter coenam unus ex iis narrat reliquisse se Lacedaemone legatos, missos ab iis qui Chersonesum incolebant, qui quererentur illam regionem a Thracibus vexari (§ 8). Dercylidas autem quod in animo habebat dissimulavit; postquam vero cum Pharnabazo iterum indutias fecit, διαβαίνει τὸν Ἑλλήσποντον σὺν τῷ στρατεύματι εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ διὰ Φιλίας τῆς Θράκης πορευθεὶς καὶ ξενισθεὶς ὑπὸ Σεύθου ἀφικνεῖται εἰς Χερρόνησον. Qui situm locorum novit mecum intelligere non poterit quomodo fieri possit ut Dercylidas, Hellesponto traiecto, per Seuthae regis fines iter faciens, in Chersonesum pervenerit. Nam si Hellespontum exercitum traduxit statim in Chersonesum illum advenisse necesse est. Itaque vocabula τὸν Ἑλλήσποντον expellenda esse mihi persuasum est, quamquam non video cur longam illam viam per Seuthae fines iverit, cum ei liceret Lampsaco profecto statim eo pervenire, quo tendebat.

Xen. Hell. III. 2 § 11 Dercylidas ἐπισκοπῶν τὰς πόλεις εὔρε τὰς μὲν ἄλλας ¹⁾ καλῶς ἐχούσας, Χίων δὲ Φυγάδας Ἀταρνέα

¹⁾ Adscripsi locum ex recensione V. Cl. Cobet.

ἔχοντας χωρίον ἰσχυρόν, καὶ ἐκ τούτου ὀρμωμένους φέροντας καὶ ἄγοντας τὴν Ἰωνίαν, καὶ ζῶντας ἐκ τούτου. Qui victum sibi parant ex aliqua re dicuntur ζῆν ἀπὸ τινος, βίον ἔχειν ἀπὸ τινος, τρέφεσθαι ἀπὸ τινος non ἔκ τινος. Demonstrant hoc multi loci, v. c. Herod. IV. 22 ζώουσι δὲ (δ') ἀπὸ θήρης, ibid. 46 ζῶντες μὴ ἀπ' ἀρότου ἀλλ' ἀπὸ κτήνεων, ibid. 103 ζῶσι δὲ (δ') ἀπὸ λήης τε καὶ πολέμου, Xen. Anab. V. 5 § 1 ὁ βίος ἦν τοῖς πλείστοις αὐτῶν ἀπὸ σιδηρείας. Cf. Xen. Hell. II. 1 § 1. Quam ob rem hoc loco scribae oculos aberrasse existimo et ex iis quae praecedunt male repetita esse ἐκ, quod in ἀπὸ mutandum erit.

Xen. Hell. III. 2 § 20 inter Dercylidam, Tissaphernem et Pharnabazum convenit ut pax fiat inter Lacedaemonios et Persarum regem his condicionibus ut hic Graeca oppida libera esse velit, Lacedaemoniorum autem exercitus Persarum fines relinquant eorumque harmostae ex oppidis exeant. ταῦτα δ' εἰπόντες ἀλλήλοις σπονδὰς ἐποιήσαντο (ἐποιήσανθ'), ἕως ἀπαγγελθείη τὰ λεχθέντα Δερκυλίδῃ μὲν εἰς Λακεδαίμονα, Τισσαφέρνει δὲ (δ') ἐπὶ βασιλέα. Nemo ignorat quam saepe pro πρὸς alia praepositio a librariis scripta sit. Commutantur ἀπὸ, κατὰ, ὥς cum πρὸς, quoniam illarum praepositionum notae non multum inter se differunt. Nonnunquam enim scribae intelligentes sensum praepositionem requirere, ignorantes tamen quae sit illa praepositio, primam quamque ponunt, quae cum sensu pugnare non videatur, quo factum est ut saepe εἰς, ἐπὶ et παρὰ inter se permutatae sint. Cuius rei exempla permulta nobis afferens V. Cl. Cobet Thuc. V. 4 § 5 ὁ δὲ Φαίλαξ οὐκέτι (οὐκέτ') ἐπὶ τοὺς ἄλλους ἔρχεται legendum esse πρὸς τοὺς ἄλλους

docet hisce verbis: „Phaeax legatus veniebat, non hostis, itaque πρὸς τοὺς ἄλλους recipiendum est, quod in Vossiano codice est superscriptum”. Cf. Varr. Lectt. pg. 272. sqq.. Quae si tenemus nostro loco ἐπὶ maximam suspicionem movere debet, quae non minuitur si alios locos inspicimus, ubi eodem modo ἀπαγγέλλειν usurpatur. Reperimus enim illud iungi cum praepositione πρὸς vel cum Dativo, si homo quidam de aliqua re certior fiat. Cuius rei exempla sunt Xen. Anab. II. 3 § 4 ἄνδρες . . . οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται τὰ τε παρὰ βασιλέως τοῖς Ἕλλησιν ἀπαγγεῖλαι καὶ τὰ παρὰ τῶν Ἑλλήνων βασιλεῖ. ὁ δ' ἀπεκρίνατο Ἀπαγγέλλετε τοῖνυν αὐτῷ cett. et ibid. VI. 3 § 22 ταῦτα (ταῦτ') ἀπαγγέλλουσι πρὸς τὸν Ξενοφῶντα καὶ τὸ στράτευμα. His perpensis nostro quoque loco legendum esse puto πρὸς βασιλέα.

E contrario praepositionem πρὸς male inveniri existimo Lys. de caed. Erat. § 19. Ibi Euphiletus narrat se, cum certior factus esset se ab uxore decipi, ancillam interrogavisse. Haec tamen nihil aperuit. Ἐπειδὴ δ' ἐγὼ ἐμνήσθην, in iudicio inquit accusatus, Ἐρατοσθένης πρὸς αὐτήν, καὶ εἶπον ὅτι οὗτος ὁ Φοιτῶν εἶη πρὸς τὴν γυναῖκα, ἐξεπλάγη cett..

Φοιτᾶν, ventitare usurpatur de iis qui aliquo venire solent, ut pueri nota locutione ἐς διδασκάλου Φοιτᾶν dicuntur, v. c. Aristoph. Eqq. vs. 1235

παῖς ὢν ἐφοῖτας ἐς τίνος διδασκάλου;

cf. Herod. I. 37 τὰ κάλλιστα πρότερόν ποτε καὶ γενναϊότατα ἡμῖν ἦν ἔς τε πολέμους καὶ ἐς ἄγρας Φοιτέοντας εὐδοκίμειν . . . νῦν τε τέοισί με χρὴ ὄμμασι ἔς τε ἀγορὴν καὶ ἐξ ἀγορῆς Φοιτέοντα φαίνεσθαι; Ac non solum de personis sed etiam de

rebus hoc verbum usurpari probant loci non pauci, quales sunt Xen. Hell. I. 1 § 35 εἰ μή τις σχήσοι καὶ θέν δ' κατὰ θάλατταν σῖτος Φοιτᾶ, Herod. III. 115 ἐξ ἐσχάτης δ' ὧν ὃ τε κασσύτερος ἡμῖν Φοιτᾶ καὶ τὸ ἤλεκτρον et V. 17 πρῶτα μὲν γὰρ ἔχεται τῆς λίμνης τὸ μέταλλον, ἐξ οὗ ὕστερον τούτων τάλαντον ἀργυρίου Ἀλεξάνδρῳ ἡμέρης ἐκάστης ἐφοίτα. Cf. Herod. VII. 23 et 126.

Φοιτᾶν παρ' ἄνδρα autem verecunde dicitur mulier, quae virum ad se admittit. Testatur hoc Herod. II. 111, ubi Pheroni, Sesostridis filio, Aegyptiorum regi, oraculum praedicat illum oculorum usum recuperaturum esse, si oculos laverit γυναικὸς οὖρον, ἥτις παρὰ τὸν ἑαυτῆς ἄνδρα μούνον πεφοίτηκε, ἄλλων ἀνδρῶν ἐοῦσα ἄπειρος. Testimonio etiam est Herod. IV. 1 αἱ γὰρ τῶν Σκυθέων γυναῖκες, ὥς σφι οἱ ἄνδρες ἀπῆσαν χρόνον πολλόν, ἐφοίτεον παρὰ τοὺς δούλους. De viro, qui tali consilio ad mulierem ventitat, verbum usurpatur in eiusdem orationis § 15, ubi Eratosthenes ille dicitur μοιχεῦσαι aliam mulierem, quae postea irascebatur illi ὅτι οὐκέθ' ὁμοίως ἐφοίτα παρ' αὐτήν. Quem locum si conferimus cum iis quae § 19 legimus, dubium non esse videtur quin ibi quoque παρὰ τὴν γυναῖκα legendum sit; facile autem quod praecedat πρὸς hoc loco perperam iteratum esse potest.

Xen. Hell. VII. 1 § 25. Ὅπου δὲ βουλευθεῖεν ἐξελθεῖν, οὐ νύξ, οὐ χειμῶν, οὐ μῆκος ὁδοῦ, οὐκ ἔρη δύσβατα (δύσβατ') ἀπεκώλυεν αὐτούς. Si hoc loco ὅπου significare debet locum quo vellent egredi, sine dubio legendum erit ὅποι cett.. Verbis enim movendi vim habentibus adverbia ποῦ, που, ἐκεῖ, alia

accommodata non esse monet Phryn. pg. 45 Lob. ποῦ ἄπει; ἀμάρτημα. Requirunt enim ποῖ, ποι, ὅποι, ἐκεῖσε. Notissimae rei cum non opus sit multa exempla dare, duo tantum afferam: Xen. Anab. I. 9 § 13 ὥστ' ἐν τῇ Κύρου ἀρχῇ ἐγένετο.... ἀδεῶς πορεύεσθαι ὅποι τις ἤθελεν cett. et Soph. Phil. vss. 896 et 897

ποῖ ποτ' ἐξέβης λόγῳ;

οὐκ οἶδ' ὅποι χρὴ τᾶπορον τρέπειν ἔπος.

In loco tamen citato ὅπου non significare locum sed tempus quo exirent puto.

Iunguntur talia adverbia non solum cum verbis, quae ipsum motum indicant, sed etiam cum iis, quibus quiescendi vis est, ubi ante quietem motum factum esse indicatur, qualia sunt καθεστάναι, ἀπεῖναι, ἀποδημεῖν simm., ut Soph. Oed. Col. vs. 23

ἔχεις διδάξαι δὴ μ' ὅποι καθέσταμεν;¹⁾

Quibus perspectis vix dubitari potest quin ad hanc normam corrigendum sit quod legimus Soph. Phil. vs. 161

ποῦ γὰρ ὁ τλήμων αὐτὸς ἄπεστιν;

Nam cum ἄπεστιν eodem sensu usurpatum sit, quo verba quae modo nominavi, legendum esse puto

ποῖ γὰρ ὁ τλήμων αὐτὸς ἄπεστιν;

Xen. Hell. VII. 5 § 8 Epaminondam Xenophon laudat quod τὸ στρατόπεδον ἐν τῷ τείχει τῶν Τεγεατῶν ἐποιήσατο (ἐποιήσατ'), ἐνθ' ἐν ἀσφαλεστέρῳ τ' ἦν ἢ εἰ ἔξω ἐστρατοπεδεύετο καὶ

¹⁾ De talibus verbis V. Cl. Cobet, Varr. Lectt. pg. 84, haec dicit: „nimium patienter omnes et Bekkerus 10. 3. 2. tulerunt ποῦ ἀπελήλυθε... Nil mali suspicantur l. 11. καὶ πού ἀποδημῆς et in παραβύσσης πού 34. 24.”

τοῖς πολεμίοις ἐν ἀδηλοτέρῳ ὅ τι πράττοι. Neminem esse credo qui non statim intelligat si tutius esse dicatur ἐν τῷ τείχει στρατόπεδον ποιήσασθαι, iis ipsis verbis auctorem dicere minus tutum esse ἔξω στρατοπεδεύεσθαι. Quam ob rem ἢ εἰ ἔξω ἐστρατοπεδεύετο male addita esse putaverim, ut responderet aliquid iis quae sequuntur ὅ, τι πράττοι.

T H E S E S.

卷之四

THESES.

I.

Herod. II. 111: ἄλλων ἀνδρῶν ἐοῦσα ἄπειρος. Lege ἄλλου ἀνδρός.

II.

Xen. Anab. I. 1 § 4: Παρύσχατις μὲν δὴ ἡ μήτηρ ὑπῆρχε
τῷ Κύρῳ cett.. Delenda sunt verba ἡ μήτηρ.

III.

Xen. Anab. I. 3 § 14: ὅπως μὴ Φθάσωσι μήτε Κύρος μήτε
(μήθ') οἱ Κίλικες καταλαβόντες, ὧν πολλοὺς καὶ πολλὰ χρήματα
ἔχομεν ἡρπασότες. Corrigendum est: ὅπως μὴ Φθήσονται; eiicien-
dum est χρήματα.

IV.

Xen. Anab. I. 4 § 18: οἱ δὲ Θαψακκηνοὶ ἔλεγον ὅτι οὐπάποθ'

οὗτος ὁ ποταμὸς διαβατὸς γένοιτο πεζῇ εἰ μὴ τότε, ἀλλὰ πλοίοις
ἂν τότε (τότ') Ἀβροκόμας προῖον κατέκαυσεν, ἵνα μὴ Κῦρος διαβῇ.

Expungenda sunt verba εἰ μὴ τότε et ἵνα μὴ Κῦρος διαβῇ.

V.

Xen. Anab. I. 5 § 3: πολὺ γὰρ ἀπεσπᾶτο Φεύγουσα, τοῖς
μὲν ποσὶ δρόμῳ, ταῖς δὲ πτέρυξιν αἴρουσα, ὥσπερ ἰστίῳ χρωμένη.

Legendum esse censeo: πολὺ γὰρ ἀπεσπᾶτο Φεύγουσα τοῖς
μὲν ποσὶ, ταῖς δὲ πτέρυξιν ὥσπερ ἰστίῳ χρωμένη.

VI.

Xen. Anab. I. 7 § 3: εὖ γὰρ ἴστε (ἴσθ') ὅτι τὴν ἐλευθερίαν
ἐλοίμην ἂν ἀνθ' ὧν ἔχω πάντων καὶ ἄλλων πολλαπλασίον.

Mutandum est ἂν in ὅσων.

VII.

Xen. Anab. I. 7 § 5: ἐνταῦθα Γαυλίτης παρὼν Φυγὰς Σά-
μιος, πιστὸς δὲ Κύρῳ, εἶπε, Καὶ μὲν, ὦ Κύρε, λέγουσί τινες ὅτι
πολλὰ (πόλλ') ὑπισχνεῖ νῦν διὰ τὸ ἐν τοιούτῳ εἶναι. ἂν δ' εὖ
γένηται τι, οὐ μεμνήσεσθαι σέ φασιν. ἔνιοι δ' οὐδ' εἰ μεμνήῃ τε
καὶ βούλοιο δύνασθαι ἂν ἀποδοῦναι ὅσα ὑπισχνεῖ.

Post νῦν inserendum est μὲν.

Delenda sunt verba τι et ὅσα ὑπισχνεῖ.

VIII.

Xen. Anab. I. 9 § 11: καὶ εὐχὴν δέ τινες αὐτοῦ ἐξέφερον
ὥς εὐχοίτο τοσοῦτον χρόνον ζῆν ἔστε νικῆῃ καὶ τοὺς εὖ καὶ τοὺς
κακῶς ποιοῦντας [ἀλεξόμενος].

Deleatur vocabulum uncinis inclusum.

IX.

Xen. Anab. I. 10 § 4: ἐνταῦθα διέσχον ἀλλήλων βασιλεὺς τε καὶ οἱ Ἕλληνες ὥς τριάκοντα στάδια, οἱ μὲν διώκοντες, οἱ δ' ἀρπάζοντες ὥς ἤδη πάντες νικῶντες.

Legendum est: δὲ διαρπάζοντες.

X.

Xen. Anab. II. 4 § 1: Μετὰ ταῦτα περιέμενον Τισσαφέρην οἱ τε (θ') Ἕλληνες καὶ ὁ Ἀριαῖος ἐγγὺς ἀλλήλων ἐστρατοπεδεύμενοι ἡμέρας πλείους ἢ εἴκοσιν.

Corrigatur: πλεῖν ἢ εἴκοσιν.

XI.

Xen. Anab. II. 4 § 8: Ἐν δὲ τούτῳ ἦκε Τισσαφέρης ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν.

Textu movendum est ultimum vocabulum.

XII.

Xen. Anab. II. 5 § 38: Ὑμᾶς δὲ βασιλεὺς τὰ ὄπλα (θῶπλ') ἀπαιτεῖ· ἑαυτοῦ γὰρ εἶναι Φησιν, ἐπεὶ περ Κύρου ἦσαν τοῦ ἐκείνου δούλου.

Corrigendum est: ἦν.

XIII.

Isocrat. Areop. § 46: Καὶ ταῦτα νομοθετήσαντες οὐδὲ τὸν λοιπὸν χρόνον ὀλιγώρουν, ἀλλὰ διελόμενοι τὴν μὲν πόλιν κατὰ κώμας, τὴν δὲ χώραν κατὰ δήμους, ἐθεώρουν τὸν βίον τὸν ἐκάστου.

Ἐθεώρουν mutandum esse puto in ἐφεώρουν.

XIV.

Isocrat. Euag. § 60: οὕτω δ' οὖν ὥρμησεν, ὥστ' εἰς τὴν στρατείαν ταύτην πλεόν ἢ τάλαντα πεντακισχίλια καὶ μυρία κατηνάλωσεν.

Legendum est: πλεῖν ἢ τάλαντα cett..

XV.

Demosth. adv. Neaer. § 4: δμαμονκῶς δὲ τὰ βέλτιστα βουλεύσειν τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων cett. scripsisse videtur: τὰ βέλτιστα συμβουλεύσειν cett..

XVI.

Demosth. adv. Neaer. § 10: καὶ ἔλεγε τὴν δίκην Στέφανος οὕτως διomosάμενος, ὥς ἔκτεινεν Ἀπολλόδωρος τὴν γυναῖκα (γυναῖν) αὐτοχειρίᾳ cett..

Legatur: ἔλαχε τὴν δίκην . . . ἀπέκτεινεν cett..

XVII.

Arist. Pol. IV. 12 (Tauchn.): Τοῦτο δὲ συμβαίνειν εἶωθεν, ὅταν εὐπορία τις ἢ ἢ μισθὸς τοῖς ἐκκλησιάζουσι.

Legendum esse censeo: ὅταν εὐπορία τις ἢ μισθοῦ cett..

XVIII.

In Beck. Anecd. pg. 290 l. 8 editur: οἱ περὶ τὰς ἐκκλησίας Ἀθήνησι (Ἀθήνησι) διοικοῦντες πρόεδροι ἐκαλοῦντο cett..

Corrigatur: οἱ τὰ περὶ τὴν ἐκκλησίαν cett..

XIX.

In notissima illa grammaticorum regula: „Adiectiva dignus et idoneus cum pronomine relativo et subsequenti coniunctivo iungi possunt” perperam etiam adiectivum aptus a nonnullis grammaticis adiungitur.

XX.

Terent. Hautontim. vs. 240

Dum moliuntur, dum conantur, annus est
cum Martino legendus est:

Dum poliuntur, dum comuntur, annus est.

XXI.

Apud Ciceronem, Cat. M. cap. XVI § 58: „id ipsum utrum libebit” melius cum Nauckio legatur: id ipsum utcumque libebit.

XXII.

Nep. Dat. 8 § 1: Haec etsi Autophradates videbat, tamen statuit congredi quam cum tantis copiis refugere aut tam diu uno loco sedere.

Difficultas quae in his verbis inest removenda est legendo maluit.

XXIII.

Nep. Att. 11 § 9: Neque tamen ille prius fortunam quam se ipse finxit, qui cavit, ne qua in re iure plecteretur.

Legendum esse puto caverit.

XXIV.

Liv. II. 33 § 7 (Weissenb.): Marcius.... cum delecta militum manu non modo impetum erumpentium retudit, sed per patentem portam ferox irrupit caedeque in proximo urbis facta ignem temere abreptum imminentibus muro aedificiis iniecit.

Pro in proximo legendum est in pomoerio.

XXV.

Iuvenal. Sat. I. vs. 27:

Crispinus Tyrias umero revocante lacernas
revocante mutandum est in removente.

XXVI.

Cicero (De Nat. Deor. II. C. 7) dwaalt Q. Lucilius Balbus deze woorden doende spreken: „atqui certe nihil omnium rerum melius est mundo, nihil praestabilius, nihil pulcrius: nec solum nihil est, sed ne cogitari quidem quidquam melius potest. Et, si ratione et sapientia nihil est melius, necesse est haec inesse in eo, quod optimum esse concedimus.”

XXVII.

Te recht zegt A. Schwegler (Gesch. d. Phil. i. U. pag. 2): Eine absolute, vollendete Philosophie gibt es also so wenig als eine vollendete Empirik. Vielmehr existirt die Philosophie nur in der Form verschiedener aufeinanderfolgender Zeitphilosophieen.

XXVIII.

Behartigenswaardig zijn de woorden van G. Thaulow (zie

Gids 1864. Mei. pag. 244): „wilt gij een sterk, gezond, schoon geslacht, dat in de mannelijke jaren iets groots tot stand brengt, dan moet gij in de eerste plaats eerbied hebben voor de physische wetten, die de geestelijke ontwikkeling van het menschenkind determineren.”

XXIX.

Niet noodzakelijk en een groot volk onwaardig was de wijze, waarop de Romeinen zich na den slag bij Pydna tegen de Rhodiërs hebben gedragen.

XXX.

Ten onrechte wordt Pompeius door Mommsen (Röm. Gesch. III. pg. 192 en vg. 5^e Aufl.) berispt omdat hij zich niet van de alleenheerschappij wilde meester maken.

XXXI.

Onjuist zijn de woorden van Mommsen (Röm. Gesch. III. pg. 210 5^e Aufl.): Gallien aber hat er (Caesar) nicht als Parteimann erobert.

XXXII.

De ban door Koning Philips tegen Prins Willem I in 1580 uitgevaardigd was onwettig.

XXXIII.

Sp. Hist. IIe Partie, Boek VII, Hoofdst. 13 vs. 125 vg.

Du heefs mi, enen quaden cnecht

Teenen ewelike (eweliken) oere berecht.

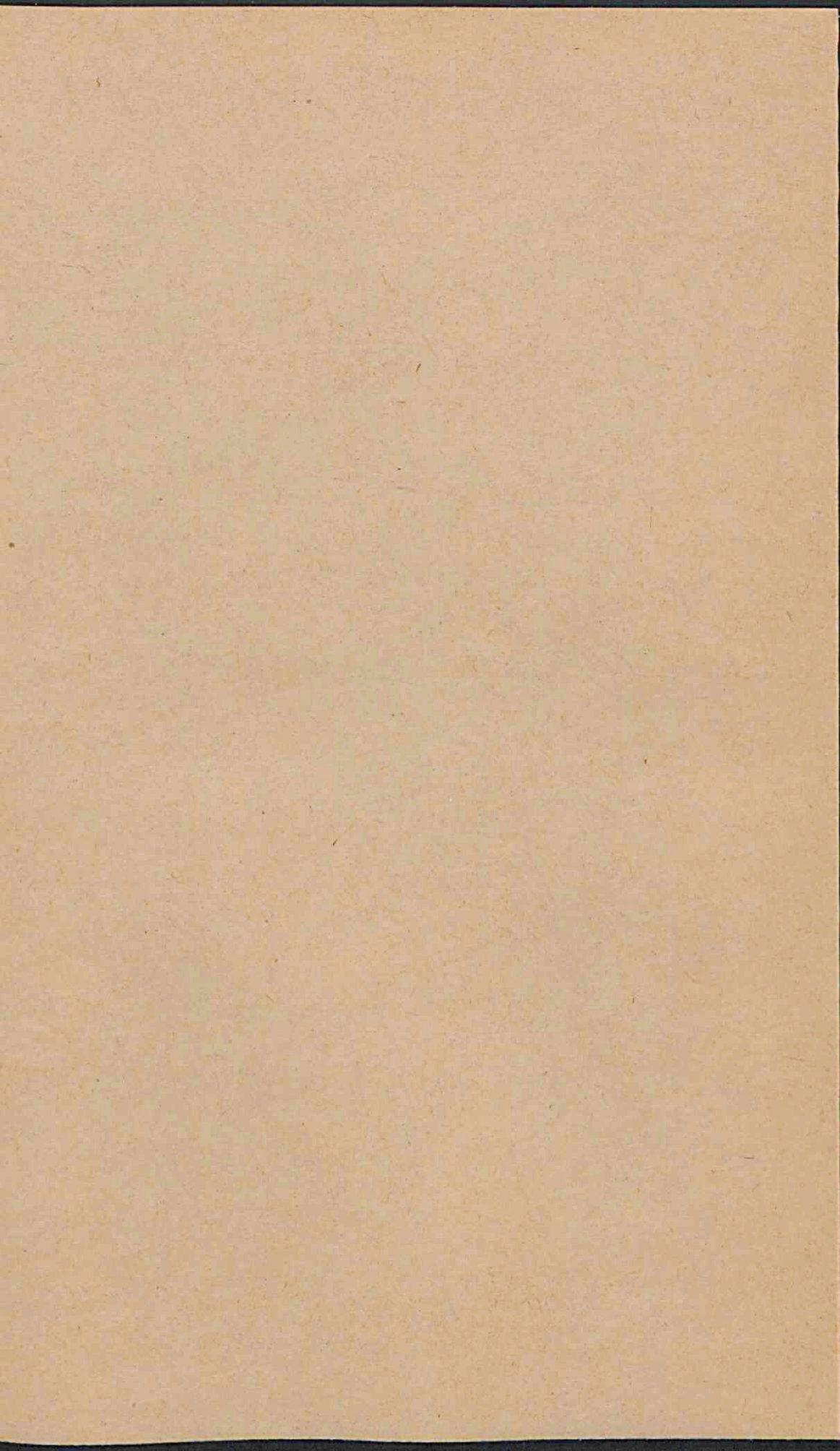
moet de Aant. der uitgevers: Lees naar de Variant erfliken vervallen.

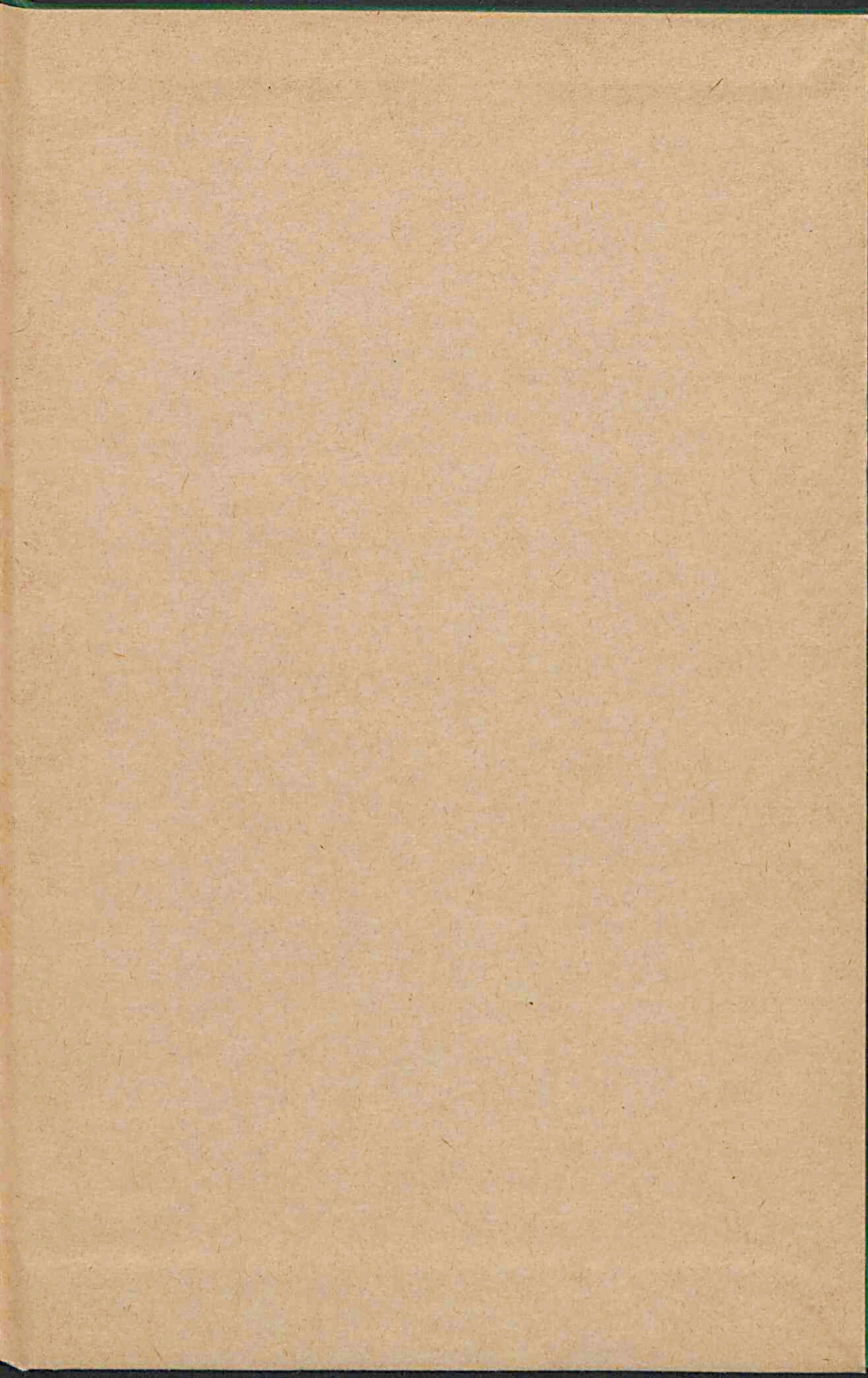
XXXIV.

Vlaemsche Rijmkronijk (Kansler, Denkmäler Dl. I) vs. 3640:

Die Joden ze lieten niet das,
Dat Jhesus Christus hare Heere was.

In den eersten regel verandere men lieten in lieden.

Ut
18